

ข้อบังคับ

- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒
- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕
- ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๓
- ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง	- ขอบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ - ขอบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ - ขอบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕ - ขอบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ขอบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓
ปีที่จัดทำ	๒๕๖๖
จำนวนหน้า	๑๙๒ หน้า
จัดทำโดย	กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขที่ ๑๑๑๑ ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๕๔๘๑ - ๒
ดัชนีคำค้น/	ก้องเกียรติ ผือโย
พิสูจน์อักษร	
สื่อดิจิทัล	พิษณุ จารีย์พันธ์
พิมพ์	เสาวลักษณ์ ธนชัยอภิภัทร ดลวี จุลนานนท์
ศิลปกรรม	มานะ เรืองสอน
พิมพ์ที่	สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒		๗
หมวด ๑	การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา	๑๑
หมวด ๒	หน้าที่และอำนาจของประธานสภา	๑๒
	รองประธานสภา และหน้าที่ของเลขาธิการ	
หมวด ๓	คณะกรรมการประสานงาน	๑๔
	ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการประสานงานร่วม	๑๔
	สภาผู้แทนราษฎร	
	ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการประสานงาน	๑๖
	พรรคการเมืองฝ่ายค้าน	
	ในสภาผู้แทนราษฎร	
หมวด ๔	การประชุม	๑๘
	ส่วนที่ ๑ วิธีการประชุม	๑๘
	ส่วนที่ ๒ การเสนอญัตติ	๒๗
	ส่วนที่ ๓ การอภิปราย	๓๒
	ส่วนที่ ๔ การลงมติ	๓๕
หมวด ๕	กรรมาธิการ	๓๙
หมวด ๖	การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	๔๙
หมวด ๗	การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภา	๗๒
	มีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป	

หมวด ๘	กระทู้ถาม	๗๓
	ส่วนที่ ๑ บททั่วไป	๗๓
	ส่วนที่ ๒ กระทู้ถามสดด้วยวาจา	๗๖
	ส่วนที่ ๓ กระทู้ถามทั่วไป	๗๘
	ส่วนที่ ๔ กระทู้ถามแยกเฉพาะ	๘๐
หมวด ๙	การเปิดอภิปรายทั่วไป	๘๒
	ส่วนที่ ๑ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ ไม่ไว้วางใจ	๘๒
	ส่วนที่ ๒ การเปิดอภิปรายทั่วไปตาม มาตรา ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญ	๘๔
หมวด ๑๐	การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย	๘๕
หมวด ๑๑	บทสุดท้าย ๘๖	
	บทเฉพาะกาล	๘๘
ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓		๙๑
ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕		๙๗
ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๓		๑๐๗

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๒๙
หมวด ๑	หน้าที่ยและอำนาจของประธานรัฐสภา
	รองประธานรัฐสภา และหน้าที่ของ
	เลขาธิการรัฐสภา และรองเลขาธิการรัฐสภา
หมวด ๒	การประชุมรัฐสภา
	ส่วนที่ ๑ วิธีการประชุม
	ส่วนที่ ๒ การเสนอญัตติ
	ส่วนที่ ๓ การอภิปราย
	ส่วนที่ ๔ การลงมติ
หมวด ๓	กรรมาธิการ
หมวด ๔	การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
	ประกอบรัฐธรรมนูญ
หมวด ๕	การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
	ส่วนที่ ๑ การเสนอและการพิจารณา
	ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้น
	เพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖
	การปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐
	ของรัฐธรรมนูญ
	ส่วนที่ ๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
	ที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา ๒๗๑
	ของรัฐธรรมนูญ
หมวด ๖	การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๗
	ของรัฐธรรมนูญ

หมวด ๗	การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบ หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญ	๑๗๔
หมวด ๘	การเสนอและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติม	๑๗๕
หมวด ๙	การพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี	๑๗๓
หมวด ๑๐	การแถลงนโยบาย	๑๗๕
หมวด ๑๑	การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ	๑๗๗
หมวด ๑๒	การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย	๑๗๘
หมวด ๑๓	บทสุดท้าย	๑๗๙

ข้อบังคับ

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุม ข้อบังคับ
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒” การประชุม

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน สภาผู้แทนราษฎร
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ คำว่า นิยามที่ใช้
“ประธานสภา” หมายความว่า ประธานสภา ในข้อบังคับ
ผู้แทนราษฎร

“รองประธานสภา” หมายความว่า รองประธาน
สภาผู้แทนราษฎร

“สภา” หมายความว่า สภาผู้แทนราษฎร

“ประธาน” หมายความว่า ประธานของที่ประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“กรรมาธิการ” หมายความว่า กรรมาธิการสามัญ หรือกรรมาธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร

“บริเวณสภา” หมายความว่า อาณาบริเวณอันเป็นขอบเขตของสภาผู้แทนราษฎรอาคารที่ทำการของสภาผู้แทนราษฎร และให้หมายความรวมถึงสถานที่สำหรับใช้เป็นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็นการชั่วคราว และอาคารที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎร

“ที่ประชุม” หมายความว่า ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และให้หมายความรวมถึงห้องกระทำตามด้วย

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๔ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการตามข้อบังคับ และมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

ข้อ ๕ การเลือกประธานสภาและรองประธาน เลือกประธานสภา
สภาครั้งแรก ให้เลขาธิการเชิญสมาชิกผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ใน และรองประธานสภา
ที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุม ครั้งแรก
ดำเนินการเลือกประธานสภาและรองประธานสภา และเพื่อ
ให้ที่ประชุมดำเนินการในเรื่องอื่นที่จำเป็นจะต้องประชุม
ปรึกษาในการประชุมครั้งนั้นด้วย

ในการดำเนินการเลือกตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เป็น
ประธานชั่วคราวของที่ประชุมได้รับการเสนอชื่อเป็นประธาน
สภาหรือรองประธานสภา ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดในลำดับ
ถัดไปซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม

ข้อ ๖ การเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมี เลือกประธานสภา
สิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีจำนวน
สมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ให้ผู้ถูกเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง กล่าวแสดงวิสัยทัศน์
ในการที่จะดำรงตำแหน่ง ต่อที่ประชุมภายในระยะเวลาที่
ประธานกำหนด โดยไม่มีการอภิปราย

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้ถูก
เสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อ
ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

ให้ประธานประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุม

เลือก ข้อ ๗ การเลือกทรงประธานสภาให้นำความใน
รองประธานสภา ข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่สภามีมติให้มีรองประธานสภาสองคน
 ให้เลือกทรงประธานสภา คนที่หนึ่งก่อนแล้วจึงเลือก
 รองประธานสภาคนที่สอง

แต่งตั้งประธานและ ข้อ ๘ เมื่อเลือกประธานสภาและรองประธาน
รองประธานสภา สภาได้แล้ว ให้เลขาธิการ มีหนังสือแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี
 โดยเร็ว เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานสภา
 และรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการส่งสำเนาประกาศ
 พระบรมราชโองการไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบด้วย

หมวด ๒

หน้าที่และอำนาจของประธานสภา รองประธานสภา และหน้าที่ของเลขาธิการ

หน้าที่และอำนาจ ข้อ ๙ ประธานสภา มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้
ของประธานสภา (๑) เป็นประธานของที่ประชุม และต้องวางตน
 เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่
 (๒) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภา
 (๓) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยใน
 ที่ประชุม ตลอดถึงบริเวณสภา

(๔) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

(๕) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ
อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
ไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๐ รองประธานสภามีหน้าที่และอำนาจ หน้าที่และ
ช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของ อำนาจของ
ประธานสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย รองประธานสภา

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภา หรือมีแต่
ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มี
รองประธานสภาสองคน ให้รองประธานสภาคนหนึ่ง
เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาถ้ารองประธานสภา
คนหนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้
รองประธานสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน
ประธานสภา

ข้อ ๑๑ เลขานุการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ หน้าที่ของ

(๑) นัดประชุมสภาและคณะกรรมการครั้งแรก เลขานุการ

(๒) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมและ
ที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่

(๓) ช่วยประธานในการประชุม

(๔) จัดทำรายงานการประชุมและบันทึกการออก
เสียงลงคะแนน

- (๕) ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๖) รักษาสรรพเอกสาร ข้อมูลและโสตทัศนวัสดุของสภา
- (๗) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด
- (๘) สนับสนุนการประชุมและการดำเนินงานของสมาชิก
- (๙) หน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- (๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

หมวด ๓

คณะกรรมการประสานงาน

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร

องค์ประกอบของ ข้อ ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า

คณะกรรมการ “คณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร”

ประสานงานร่วม ประกอบด้วยประธานสภาหรือรองประธานสภาที่ประธานสภา

สภาผู้แทนราษฎร มอบหมายเป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีก

ไม่เกินสิบคน ซึ่งประธานสภาแต่งตั้งจากสมาชิกซึ่งเป็น

กรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมือง

ฝ่ายรัฐบาลจำนวนห้าคน และกรรมการประสานงาน
พรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจำนวนห้าคน
ตามมติของคณะกรรมการประสานงานแต่ละฝ่าย

หลักเกณฑ์ วิธีการในการแต่งตั้งและสิทธิประโยชน์
ของคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร
ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๓ กรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทน
ราษฎร พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

การพ้นจาก
ตำแหน่งของ
กรรมการ
ประสานงานร่วม
สภาผู้แทนราษฎร

(๑) สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) พ้นจากการเป็นสมาชิก

(๕) พ้นจากการเป็นกรรมการประสานงาน
สภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลหรือกรรมการ
ประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
แล้วแต่กรณี

(๖) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานร่วม
สภาผู้แทนราษฎรใหม่แทนคณะเดิม

ข้อ ๑๔ คณะกรรมการประสานงานร่วมสภา
ผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

หน้าที่และอำนาจ
ของคณะกรรมการ
ประสานงานร่วม
สภาผู้แทนราษฎร

(๑) พิจารณาดำเนินการหรือประสานงานในเรื่อง
ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและกิจการของสภา

(๒) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร

องค์ประกอบของ
คณะกรรมการ
ประสานงาน
พรรคการเมือง
ฝ่ายค้าน

ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร” ประกอบด้วย ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก ซึ่งสังกัดพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายเป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบสี่คน ซึ่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเสนอให้ประธานสภาแต่งตั้งจากสมาชิกในสังกัดพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรตามอัตราส่วนจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองฝ่ายค้านแต่ละพรรค

หลักเกณฑ์ วิธีการในการแต่งตั้งและสิทธิประโยชน์ของคณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๖ กรรมการประสานงานพรรคการเมือง ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) พ้นจากการเป็นสมาชิก

(๕) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรใหม่แทน
คณะเดิม

ข้อ ๑๗ คณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาดำเนินการหรือประสานงานในเรื่องของพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและกิจการของสภา

(๒) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย

หมวด ๔

การประชุม

ส่วนที่ ๑

วิธีการประชุม

การประชุมสภา ข้อ ๑๘ การประชุมย่อมเป็นการเปิดเผย เว้นแต่
คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาร้องขอให้
ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

การประชุม การประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟัง
เปิดเผย การประชุมได้ตามระเบียบที่ประธานสภากำหนดและ
ประธานสภาต้องจัดให้มีการถ่ายทอดสดการประชุมทาง
วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์หรือทางสื่อเทคโนโลยี
สารสนเทศประเภทอื่นที่ประชาชนทั่วไปสามารถรับได้อย่าง
ทั่วถึง โดยจัดให้มีล่ามภาษามือด้วย เว้นแต่มีเหตุขัดข้องให้
แจ้งที่ประชุมทราบ

กรณีไม่สามารถ ในกรณีที่ไม่สามารถถ่ายทอดสดการประชุมตาม
ถ่ายทอดสด วรรคสองได้ ให้ประธานสภาจัดให้มีการเผยแพร่บันทึกภาพ
การประชุม และเสียงการประชุมดังกล่าวผ่านทางสื่อที่เหมาะสมโดยเร็ว

การประชุมลับ ในการประชุมลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟัง
การประชุม เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานเท่านั้น และ
ให้ประธานดำเนินการเพื่อมิให้มีการบันทึกภาพ บันทึกเสียง

หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการถ่ายทอดการประชุมสู่บุคคลภายนอกโดยมิได้รับอนุญาต

ข้อ ๑๙ ให้มีการประชุมครั้งแรกภายในสิบวัน นับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญหรือวิสามัญของรัฐสภา

การประชุมสภา
ครั้งแรก

การประชุมครั้งต่อไปให้เป็นไปตามมติที่สภา กำหนดไว้ แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรประธานสภาจะสั่งงด การประชุม การประชุมครั้งใดก็ได้ โดยให้ทำเป็นหนังสือ และให้ประธาน สภาแจ้งเหตุที่สั่งงดในการประชุมครั้งถัดไป เว้นแต่ประธาน บอกลงในที่ประชุมแล้ว

การประชุม
ครั้งต่อไป

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควรเรียกประชุมเป็น พิเศษ ให้เรียกประชุมได้

ข้อ ๒๐ การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อประธานได้บอกนัดในที่ประชุมแล้วหรือเห็นว่า เป็นเรื่องด่วนจะนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้

การนัดประชุม

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ถ้าประธานสภาเห็นสมควรจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้

ข้อ ๒๑ ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุม โดยเอกสารที่เกี่ยวข้องจะเผยแพร่ทาง สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การส่งระเบียบ
วาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใด เพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมอีกก็ได้แต่ต้องก่อนวัน ประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

การนัดประชุม ข้อ ๒๒ การนัดประชุมตามข้อ ๒๐ หรือการส่ง
หรือการส่งเอกสาร เอกสารตามข้อ ๒๑ อาจดำเนินการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
 หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้
 เมื่อประธานสภาเห็นสมควรเว้นแต่การจัดส่งเอกสารลับ
 ให้เป็นไปตามที่ประธานสภากำหนด

การจัด ข้อ ๒๓ การจัดระเบียบวาระการประชุม ให้จัด
ระเบียบวาระ ลำดับ ดังต่อไปนี้
การประชุม

- (๑) กระทุ้งถาม
- (๒) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๓) รับรองรายงานการประชุม
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๖) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๗) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน
 จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้
 แต่จะจัดไว้ก่อนเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
 ไม่ได้

การปรึกษาหารือ ข้อ ๒๔ ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม
ก่อนเข้าสู่ ประธานอาจอนุญาตให้สมาชิกปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวข้อง
ระเบียบวาระ กับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดได้
การประชุม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด และให้
 ประธานสภาส่งเรื่องดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงภายในสามสิบวัน และแจ้งให้สมาชิกทราบ

ข้อ ๒๕ ก่อนเข้าประชุมทุกครั้งให้สมาชิก ผู้มาประชุมลงชื่อในเอกสารที่จัดไว้หรือแสดงตนตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง องค์ประชุม ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาจึงจะเป็น องค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีพิจารณาระเบียบวาระกระทำตาม มาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญถ้ามีสมาชิกลงชื่อ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของสภาก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุมพิจารณาได้

เมื่อมีสมาชิกมาลงชื่อครบองค์ประชุมและมีสัญญาณ ให้เข้าประชุมแล้ว ให้ประธานดำเนินการประชุมได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมยืนขึ้น จนกว่าประธานได้นั่งลง

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการหรือกระแส พระราชดำรัส ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมยืนฟังตลอดเวลาที่อ่าน

ข้อ ๒๖ เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบ กรณีเลื่อน นาทีแล้ว จำนวนสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุมประธานจะสั่ง การประชุม ให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ข้อ ๒๗ เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของ ประธาน ที่ประชุมให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดซึ่งมาประชุมเป็นประธาน เฉพาะคราว ชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือก

ประธานสภาและรองประธานสภาตามข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗ หรือเพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้นในกรณีที่ที่ประชุมต้องประชุมปรึกษาเรื่องอื่น

ในการเลือกประธานเฉพาะคราว ให้นำความในข้อ ๕ และข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลมเว้นแต่กรณีตามข้อ ๖ วรรคสอง มิให้นำมาใช้บังคับ ส่วนการลงคะแนนให้กระทำการเป็นการเปิดเผยตามข้อ ๘๓

การประชุม
เพื่อพิจารณา
ระเบียบวาระ

ข้อ ๒๘ การประชุม ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุมและต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การกล่าวถ้อยคำ
ต่อประชุม

ข้อ ๒๙ ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุม ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้วจึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

นายกรัฐมนตรีหรือ
รัฐมนตรีขอแถลง
หรือชี้แจงต่อ
ที่ประชุม

ข้อ ๓๐ ถ้านายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธานพิจารณานุญาตสมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้นแต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่สภาพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวกับ กรณีพิจารณา
 ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการหรือหน่วยงานอื่นที่ เรื่องเกี่ยวกับ
 กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสภา ศาล องค์การอิสระ
 ให้ผู้แทนขององค์กรนั้นมีสิทธิเข้าแถลงหรือชี้แจงต่อ องค์การอัยการ
 ที่ประชุมได้ เมื่อประธานอนุญาต หรือหน่วยงานอื่น

ในการแถลงหรือชี้แจง ให้นำความในข้อ ๖๙
 ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ประธานมีอำนาจปรึกษาหารือที่ประชุม อำนาจของประธาน
 ในปัญหาใด ๆ กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม สั่งพัก
 การประชุม เลื่อนการประชุมหรือเลิกการประชุมได้ตามที่
 เห็นสมควร

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด
 และไม่มีรองประธานสภาปฏิบัติหน้าที่แทนให้เลิก
 การประชุม

ข้อ ๓๓ รายงานการประชุม เมื่อคณะกรรมการ รายงานการประชุม
 กิจการสภาผู้แทนราษฎรตรวจแล้วก่อนที่จะเสนอให้สภา
 รับรอง ให้ทำสำเนาวางไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ณ บริเวณสภา
 เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสมาชิกอาจร้องขอตรวจดูทาง
 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น
 ด้วยก็ได้ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภา
 กำหนด

รายงานการประชุมทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิก
ที่มาประชุม ที่ลาการประชุม ที่ขาดการประชุมและบันทึก
การออกเสียงลงคะแนนแต่ละเรื่อง

การแก้ไขเพิ่มเติม สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุม
รายงานการประชุม ดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริง โดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อ
ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ถ้าคณะ
กรรมการไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้น
มีสิทธิที่จะยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้สภาวินิจฉัย

การแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๓๔ รายงานการประชุมครั้งใด เมื่อได้วาง
รายงานการประชุม สำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกตรวจดูตามข้อ ๓๓ แล้วถ้ามีการ
แก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการกิจการ
สภาผู้แทนราษฎรแก้ไขเพิ่มเติมเองหรือโดยสมาชิกขอแก้ไข
เพิ่มเติมก็ตาม ในคราวที่สภาพิจารณารับรองรายงาน
การประชุมนั้นคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
จะต้องแถลงต่อที่ประชุมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

การรับรองรายงาน ข้อ ๓๕ เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุม
การประชุม ครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมที่ได้รับรองแล้ว แต่ประธานสภา
ยังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานหรือรายงาน การประชุม
ที่ยังมิได้มีการรับรองเพราะเหตุที่สภาสิ้นอายุ หรือสภา
ถูกยุบ ให้เลขาธิการบันทึกเหตุนั้นไว้ และเป็นผู้รับรอง
ความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ ๓๖ สภาอาจมีมติไม่ให้จัดรายงานการประชุมลับ การจดรายงาน
ครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้แต่ให้มีบันทึก เหตุการณ์ไว้ การประชุมลับ

ข้อ ๓๗ การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้ การเปิดเผย
คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและ รายงาน
เสนอความเห็นเพื่อให้สภามีมติว่าจะเปิดเผยหรือไม่ การประชุมลับ

ข้อ ๓๘ สภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความ การห้ามโฆษณา
อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ข้อความ
ที่ได้กล่าวหรือปรากฏในการประชุมก็ได้ ในการประชุม

ข้อ ๓๙ ในกรณีที่สมาชิกกล่าวถ้อยคำในที่ประชุม การร้องขอให้
ที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือ การโฆษณา
ทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น อันอาจเป็นเหตุให้ คำชี้แจง
บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือสมาชิกได้
รับความเสียหาย บุคคลนั้นมีสิทธิร้องขอต่อประธานสภา
ภายในกำหนดเวลาสามเดือน นับแต่วันที่มีการประชุม
ครั้งนั้น เพื่อให้มีการโฆษณาคำชี้แจง

การยื่นคำร้องต้องทำเป็นหนังสือพร้อมคำชี้แจง
ประกอบข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและอยู่ในประเด็นที่ผู้ร้อง
อ้างว่าก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น

ข้อ ๔๐ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะ การวินิจฉัยคำร้อง
วินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงที่ผู้ร้องกล่าวอ้างมานั้นเป็นไป และคำชี้แจง
ตามข้อ ๓๙ หรือไม่

ให้ประธานสภาวินิจฉัยคำร้องและคำชี้แจงให้แล้ว
เสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ในกรณีที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าคำร้องและ
คำชี้แจงไม่เป็นไปตามข้อ ๓๙ ให้ยกคำร้องเสียและแจ้งให้
ผู้ร้องทราบ

คำวินิจฉัยของประธานสภาให้ถือเป็นเด็ดขาด

การโฆษณา

คำชี้แจง

ข้อ ๔๑ ในกรณีที่ประธานสภาได้วินิจฉัยว่า
คำร้องและคำชี้แจงเป็นไปตามข้อ ๓๙ ให้ประธานสภาจัดให้
มีการโฆษณาโดยวิธีปิดประกาศคำชี้แจงไม่น้อยกว่า
เจ็ดวัน ไว้ ณ บริเวณสภาที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้
และโฆษณาโดยวิธีการอื่นตามที่ประธานสภาเห็นสมควร

ข้อ ๔๒ เมื่อประธานสภาดำเนินการตามข้อ ๔๑
แล้ว ให้แจ้งผู้ร้อง ผู้กล่าวถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย
และที่ประชุมรับทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

การจัดพิมพ์

รายงาน

การประชุม

ข้อ ๔๓ ให้เลขาธิการเป็นผู้พิมพ์และโฆษณา
รายงานการประชุม เพื่อเป็นการเปิดเผยให้ประชาชนทราบ
ได้ทั่วไป โดยอาจมีการเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ
สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นด้วยก็ได้ เว้นแต่
รายงานการประชุมลับที่สภามีมติไม่ให้เปิดเผย

ส่วนที่ ๒

การเสนอญัตติ

ข้อ ๔๔ ญัตติ คือ ข้อเสนอใด ๆ ที่มีความมุ่งหมาย ญัตติ ให้สภาลงมติหรือชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติหรือดำเนินการ อย่างเป็นไป

ข้อ ๔๕ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็น การเสนอญัตติ หนังสือต่อประธานสภา และต้องมีจำนวนสมาชิกรับรอง ไม่น้อยกว่าห้าคน เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๔๖ ญัตติขอให้ประชุมลับตามมาตรา ๑๒๗ ญัตติที่ไม่ต้องมี ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๓๓ ญัตติขอเปิด ผู้รับรอง อภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญ และญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ ๔๗ ญัตติขอให้สภามีมติให้นายกรัฐมนตรี ญัตติขอให้สภามีมติ หรือรัฐมนตรีผู้ใดเข้าร่วมประชุมในเรื่องใดในที่ประชุม ให้นายกรัฐมนตรี ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า หรือรัฐมนตรี เข้าร่วมประชุม ยี่สิบคน

ข้อ ๔๘ ญัตติขอให้สภามีมติว่ากรณีมีปัญหา ญัตติขอให้สภา เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาตามมาตรา ๒๑๐ (๒) ของ มีมติกรณีมีปัญหา รัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวนสมาชิก เกี่ยวกับหน้าที่และ อำนาจของสภา รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ญัตติขอให้สภาตั้ง

คณะกรรมการ

พิจารณาสอบหา

ข้อเท็จจริง

ข้อ ๔๙ ญัตติขอให้สภาตั้งคณะกรรมการหรือ

ขอให้คณะกรรมการสามัญคณะใดคณะหนึ่งกระทำการ
พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ใน
หน้าที่และอำนาจของสภาตามมาตรา ๑๒๙ ของรัฐธรรมนูญ
ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า
ยี่สิบคน

การเสนอ

ญัตติด่วน

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สำคัญของ

แผ่นดิน หรือมีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความสงบ
เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความมั่นคง
ของประเทศไม่ว่าในทางเศรษฐกิจหรือในทางใด ๆ ก็ตาม
หรือในอันที่จะขจัดเหตุใด ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพ
ของประชาชนอย่างร้ายแรง จะเสนอญัตติด่วนเพื่อให้สภา
พิจารณาเป็นการด่วนก็ได้

ญัตติด่วนต้องไม่มีลักษณะทำนองเดียวกับ
กระทู้ถาม และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สภาดำเนินการ
อย่างใดอย่างหนึ่งด้วย

การวินิจฉัยว่า

ญัตติใดเป็น

ญัตติด่วนหรือไม่

ข้อ ๕๑ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะ

วินิจฉัยว่าญัตติใดเป็นญัตติด่วนหรือไม่ และเมื่อวินิจฉัยแล้ว
ให้แจ้งผู้เสนอญัตติทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในห้าวัน
นับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น

ให้ประธานสภาบรรจุญัตติด่วนเข้าระเบียบวาระ
การประชุมเป็นเรื่องด่วน

ญัตติที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าไม่ได้เป็นญัตติด่วน
ให้ประธานสภาดำเนินการต่อไปตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็น ญัตติที่จะก่อให้เกิด
กฎหมาย ต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติและปฏิบัติตาม ผลบังคับใช้เป็น
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย

ข้อ ๕๓ ภายใต้บังคับข้อ ๕๑ และข้อ ๕๒ ให้ การบรรจุญัตติ
ประธานสภาบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมภายใน เข้าระเบียบวาระ
เจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้นตามลำดับที่ยื่นก่อนหลัง
กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ข้อ ๕๔ ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือ ญัตติที่ไม่ต้อง
เป็นหนังสือ เสนอล่วงหน้าหรือ
จัดทำเป็นหนังสือ

(๑) ขอให้พิจารณาเป็นเรื่องด่วน

(๒) ขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

(๓) ขอให้ลงมติตามข้อ ๓๖ หรือข้อ ๓๘

(๔) ญัตติในข้อ ๕๕ ข้อ ๘๐ ข้อ ๘๓ ข้อ ๘๔

ข้อ ๑๒๐ หรือข้อ ๑๘๔

(๕) ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ญัตติตาม (๒) ถ้าเป็นการเสนอเพื่อพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติ เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว
ให้มีผลบังคับในการประชุมครั้งต่อไป

ข้อ ๕๕ เมื่อที่ประชุมกำลังพิจารณาญัตติใดอยู่ ญัตติที่เสนอได้ใน
ห้ามเสนอญัตติอื่นขึ้นมาพิจารณา เว้นแต่ญัตติดังต่อไปนี้ ขณะที่ประชุมกำลัง
พิจารณาญัตติอื่น

(๑) ขอแปรญัตติเฉพาะในเรื่องที่ไม่ใช่ร่างพระราชบัญญัติ

(๒) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(๓) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการการเพื่อพิจารณา หรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น

(๔) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(๕) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา

(๖) ขอให้ปิดอภิปราย

(๗) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณา

ญัตติตาม (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามไม่ให้เสนอญัตติอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ ๕๖ ญัตติตามข้อ ๕๕ (๖) และ (๗) ห้ามเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ ๕๗ ญัตติตามข้อ ๕๕ (๗) ห้ามเสนอในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๕๘ ในกรณีที่ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณาให้ญัตติเดิมเป็นอันตกไป

ญัตติที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ

ข้อ ๕๙ ญัตติที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อในญัตตินั้น

ข้อ ๖๐ ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองญัตติแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นในที่ประชุม

ญัตติที่ไม่ต้องเสนอ
ล่วงหน้าเป็นหนังสือ

ข้อ ๖๑ การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติหรือการถอนญัตติที่ประธานสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม

การแก้ไขเพิ่มเติม
ญัตติหรือการถอน
ญัตติ

ข้อ ๖๒ การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติใด หรือจากการเป็นผู้รับรอง จะกระทำได้อีกเฉพาะก่อนที่ประธานสภาสั่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ในกรณีที่ประธานสภาสั่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้ว จะถอนชื่อได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม

การถอนชื่อจาก
การเป็นผู้ร่วมกัน
เสนอญัตติ หรือ
จากการเป็น
ผู้รับรอง

ข้อ ๖๓ การถอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติจะกระทำได้อีกเฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ

การถอน
คำแปรญัตติ

ข้อ ๖๔ ญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมแล้ว การเสนอญัตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันจะกระทำมิได้

ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุม หรือผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ในที่ประชุมโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมาย ญัตติหรือคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

การมอบหมาย
ให้ชี้แจงแทน
ต้องทำเป็นหนังสือ

กรณียุติใด
ตกไปแล้ว

ข้อ ๖๕ ยุติใดตกไปแล้ว ห้ามนำยุติซึ่งมี
หลักการเช่นเดียวกัน ขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน
เว้นแต่ยุติที่ยังไม่ได้มีการลงมติหรือยุติที่ประธานสภา
จะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๓ การอภิปราย

ผู้มีสิทธิ
อภิปรายก่อน

ข้อ ๖๖ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอยุติ
หรือผู้แปรญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอยุติหรือผู้แปรญัตติมี
หลายคน ให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียง
คนเดียว

กรรมการ
สงวนความเห็น

กรรมการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมการ
ผู้รับมอบหมายจากกรรมการซึ่งได้สงวนความเห็นหรือ
สมาชิกหรือกรรมการผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติ
ซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในชั้นคณะกรรมการให้มีฐานะ
เสมือนเป็นผู้แปรญัตติด้วย

ลำดับในการ
อภิปราย

ข้อ ๖๗ เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว
การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกัน
ระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของ
ฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปราย อีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้าน
ย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่ให้นับเป็นวาระ
อภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ ๖๘ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะ กรณีมีผู้ขอ
ให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ อภิปรายหลายคน
และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๖๙ การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือ ลักษณะ
เกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ การอภิปราย
วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามไม่ให้นำเอกสาร
ใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามไม่ให้นำ
วัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ
ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์
หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใด โดยไม่จำเป็น

ข้อ ๗๐ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปราย
พอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้

ข้อ ๗๑ สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามี การประท้วง
การฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ ประธาน
ต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่า
ได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของ
ประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

การถอนคำพูด ข้อ ๗๒ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ ๗๑ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้

ถ้าผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

การยุติ
การอภิปราย

ข้อ ๗๓ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย

(๓) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

การปิดอภิปราย

ข้อ ๗๔ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

การอภิปรายสรุป

ข้อ ๗๕ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมจะต้องลงมติในเรื่องนั้น จึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนใดคนหนึ่งในแต่ละญัตติ มีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะลงมติ

การชี้แจง
ข้อเท็จจริง
ต่อที่ประชุม

ข้อ ๗๖ ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริง

ต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ ๗๗ ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยืนขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูด หยุดพูดและนั่งลงทันที

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๗๘ ในกรณีที่จะต้องมิตีของสภาให้ประธาน กรณีที่จะต้องมีสัญญาณให้สมาชิกทราบ เพื่อแสดงตนและตรวจสอบ มิตีของสภาองค์ประชุมก่อนลงมติ

ประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๗๙ เสียงข้างมากตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสอง เสียงข้างมากของรัฐธรรมณุนั้น ถ้าความเห็นของที่ประชุมมีตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๘๐ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำ การออกเสียงเป็นการเปิดเผย แต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรอง ลงคะแนนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนขอให้กระทำเป็นการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่สมาชิกเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตาม
วรรคหนึ่ง ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสามของสมาชิกในที่ประชุม ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์
ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้

การลงคะแนน
เลือกหรือการให้
ความเห็นชอบ
ให้บุคคลดำรง
ตำแหน่ง

ข้อ ๘๑ การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้
ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๑๒๐
วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ ให้กระทำการกลับ

ข้อ ๘๒ การออกเสียงลงคะแนน นายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเว้นแต่นายก
รัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกด้วย

การออกเสียง
ลงคะแนนเปิดเผย

ข้อ ๘๓ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธี
ปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธาน
กำหนด

(๒) เรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัว
สมาชิก ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธาน
กำหนด

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี
การออกเสียงลงคะแนนตาม (๑) หากเครื่องออกเสียง
ลงคะแนนขัดข้อง ให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธาน
กำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) หรือ (๓) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๘๕

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) หรือวรรคสอง ให้ประธานเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าหกคนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ ๘๔ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ การออกเสียง
ลงคะแนนลับ
ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด

(๒) ใช้บัตรออกเสียงลงคะแนนโดยการเขียนเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในช่องทำเครื่องหมายตามประเด็นที่จะออกเสียง

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี
ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ที่ประชุมกำหนด

ให้นำความในข้อ ๘๓ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๕ เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนตาม การนับคะแนน
ข้อ ๘๓ (๑) แล้ว ถ้าสมาชิกร้องขอให้มีการนับใหม่โดยมี เสียงใหม่
ผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่
และให้เปลี่ยนวิธีการลงคะแนนเป็นวิธีตามข้อ ๘๓ (๒)

เว้นแต่คะแนนเสียงต่างกันเกินกว่ายี่สิบห้าคะแนนจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ไม่ได้

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๘๓ (๒) แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกไม่ได้

ข้อ ๘๖ สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน

การประกาศมติ ข้อ ๘๗ เมื่อได้นับคะแนนเสียงแล้ว ให้ประธาน
ต่อที่ประชุม ประกาศมติต่อที่ประชุมทันที ถ้าเรื่องใดที่รัฐธรรมนูญ
กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบ
ด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใดก็ให้ประกาศด้วยว่า
คะแนนเสียงข้างมากถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่

การทำลายบัตร ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้ประกาศมติต่อ
ออกเสียงหรือลบ ที่ประชุมจากผลการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีตามข้อ ๘๔
ข้อมูลการออกเสียง แล้ว ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงหรือ
ลงคะแนน ลบข้อมูลการออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ญัตติที่ไม่มี ข้อ ๘๘ ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถาม
ผู้คัดค้าน ที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็น
อย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่าง
พระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้
กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๘๙ ให้เลขาธิการจัดทำบันทึกการออกเสียง ลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนและเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ ณ บริเวณสภา รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นเพื่อให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่การออกเสียง ลงคะแนนเป็นการลับตามข้อ ๘๔

การจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนและการเปิดเผย

หมวด ๕ กรรมการ

ข้อ ๙๐ ให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้น สามสิบห้าคณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนสิบห้าคน โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

การตั้งคณะกรรมการสามัญ

(๑) คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน มีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาขอข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวนโยบายด้านกฎหมาย การยุติธรรม สิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชน สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน

คณะกรรมการการกฎหมายการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

(๒) คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาขอข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการของสภา สมาชิกและผู้เคยเป็นสมาชิก การพัฒนาระบบและปรับปรุงการดำเนิน

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

กิจการของสภา คำร้องเรียน ข้อเสนอแนะของสมาชิกและประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการของสภา รวมทั้งเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภาและองค์กรรัฐสภา ระหว่างประเทศ ตรวจสอบรายงานการประชุม พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการประชุมลับ และติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภา

คณะกรรมการ (๓) คณะกรรมการกิจการศาล องค์กรอิสระ
กิจการศาล องค์กรอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนและกองทุน
องค์กรอิสระ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาขอเท็จจริง
องค์กรอัยการ หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ
รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของศาล องค์กรอิสระและองค์กรอัยการ
องค์กรมหาชน การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ การบริหารจัดการของ
และกองทุน องค์กรมหาชน และกองทุนต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบ
 รายงานตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เสนอต่อสภา

คณะกรรมการ (๔) คณะกรรมการกีฬา มีหน้าที่และอำนาจ
กีฬา กระทำการพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ
 ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน การแก้ไขปัญหาอุปสรรคและการพัฒนาการกีฬาของไทย รวมทั้งกีฬา
 อิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

คณะกรรมการ (๕) คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี
กิจการเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์และผู้มีความหลากหลาย
เยาวชนสตรี ทางเพศ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาขอเท็จจริง
ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี
กลุ่มชาติพันธุ์และ ผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศและประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ

(๖) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินแห่งชาติ คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง แก้ไขปัญหานี้สิน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหนี้สิน แห่งชาติ ทุกระดับ ได้แก่ ปัญหานี้สินของประเทศ หนี้สินภาคธุรกิจ หนี้สินภาคอุตสาหกรรม หนี้สินภาคประชาชน และหนี้สินเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนหนี้สินเกษตรกร

(๗) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง การเกษตรและ หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินทาง สหกรณ์ การเกษตร การพัฒนาการเกษตร การสหกรณ์ การพัฒนา การผลิต และการตลาด

(๘) คณะกรรมการการคมนาคม มีหน้าที่และ คณะกรรมการ อำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษา การคมนาคม เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคมนาคมทั้งการจราจรทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทางอวกาศการขนส่งมวลชน การขนส่งสินค้า ระบบโลจิสติกส์ และการพาณิชย์นาวี

คณะกรรมการ
ความมั่นคงแห่งรัฐ
กิจการชายแดนไทย
ยุทธศาสตร์ชาติ
และการปฏิรูป
ประเทศ

(๙) คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ กิจการ สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งรัฐ การค้าชายแดน การค้าผ่านแดน จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราวจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า ช่องทางธรรมชาติ และช่องทางตามกฎหมายศุลกากร การเดินทางข้ามแดนการจัดการ และการดูแลแรงงานข้ามแดน การส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการพัฒนาชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศโดยเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับดินแดนและความมั่นคงของประชาชน

คณะกรรมการ
การคุ้มครอง
ผู้บริโภค

(๑๐) คณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ กิจการ สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภค

คณะกรรมการ
การเงิน การคลัง
สถาบันการเงินและ
ตลาดการเงิน

(๑๑) คณะกรรมการการเงิน การคลัง สถาบันการเงินและตลาดการเงิน มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ กิจการ สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การธนาคาร ตลาดการเงิน และสถาบันการเงินของประเทศ

(๑๒) คณะกรรมการการต่างประเทศ มีหน้าที่ คณะกรรมการ
 และอำนาจกระทำการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือ การต่างประเทศ
 ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ ความสัมพันธ์
 ระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกระทำ
 กิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยซึ่งตั้งถิ่นฐานหรือไป
 ประกอบอาชีพในต่างประเทศ

(๑๓) คณะกรรมการการตำรวจ มีหน้าที่และ คณะกรรมการ
 อำนาจกระทำการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริงหรือศึกษา การตำรวจ
 เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการตำรวจ การปฏิบัติให้เป็นไปตาม
 กฎหมาย การป้องกัน และรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
 ประเทศ

(๑๔) คณะกรรมการศึกษาการจัดทำและติดตาม คณะกรรมการ
 การบริหารงบประมาณ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ ศึกษาการจัดทำ
 พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับ และติดตาม
 นโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ การจัดทำ การบริหาร
 งบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงิน งบประมาณ
 งบประมาณประจำปีของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และ
 รัฐวิสาหกิจ

(๑๕) คณะกรรมการการทหาร มีหน้าที่และ คณะกรรมการ
 อำนาจกระทำการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษา การทหาร
 เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการทหาร การป้องกัน การรักษา
 ความมั่นคง และการพัฒนาประเทศ

คณะกรรมการ (๑๖) คณะกรรมการการท่องเที่ยว มีหน้าที่และ
การท่องเที่ยว อำนาจกระทำการพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษา
 เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน การแก้ไขปัญหา
 อุปสรรค และการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย

คณะกรรมการ (๑๗) คณะกรรมการที่ดินทรัพยากร
ที่ดิน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ
ทรัพยากร พิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับ
ธรรมชาติและ การใช้ที่ดิน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจน
สิ่งแวดล้อม การส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 รวมทั้งการคุ้มครองสัตว์

คณะกรรมการ (๑๘) คณะกรรมการการปกครอง มีหน้าที่และ
การปกครอง อำนาจกระทำการพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษา
 เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง
 และส่วนภูมิภาค การพัฒนาระบบราชการและการปฏิบัติของ
 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการ (๑๙) คณะกรรมการการกระจายอำนาจ
การกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบ
การปกครองส่วน พิเศษ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณาขอ
ท้องถิ่นและการ ขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหาร
บริหารราชการรูป ราชการและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครอง
แบบพิเศษ ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบ
 พิเศษ

(๒๐) คณะกรรมการการป้องกันปราบปราม คณะกรรมการการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด

(๒๑) คณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา คณะกรรมการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัยมีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและมาตรการการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การแจ้งเตือนภัย พิบัติทางธรรมชาติ การฟื้นฟูหลังเกิดภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การพัฒนามาตรการในการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย รวมทั้งติดตามการให้ความช่วยเหลือและดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว

(๒๒) คณะกรรมการการป้องกันและปราบปราม คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การทุจริตประพฤติมิชอบ มีหน้าที่และอำนาจกระทำการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

(๒๓) คณะกรรมการการพลังงาน มีหน้าที่และ คณะกรรมการการพลังงาน อำนาจกระทำการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนา การจัดหา การใช้ การอนุรักษ์พลังงานและผลกระทบจากการจัดหาและ

การใช้พลังงาน รวมทั้งการแสวงหาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก

คณะกรรมการ (๒๔) คณะกรรมการการพัฒนาการเมือง
การพัฒนา การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
การเมือง มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง
การสื่อสารมวลชน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง
และการมีส่วนร่วม การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
ของประชาชน การส่งเสริมและเผยแพร่การเมืองการปกครองในระบอบ
 ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขวิถีคิด
 และวิถีปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งปัญหาและ
 อุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบ
 รัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน
 เสรีภาพและความรับผิดชอบในการแสดงความคิดเห็นของ
 บุคคลและสื่อมวลชน การคุ้มครองผู้เสียหายจากการเผยแพร่
 ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน
 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการตรวจสอบ
 การใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

คณะกรรมการ (๒๕) คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ
การพัฒนา มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง
เศรษฐกิจ หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบต่อการเศรษฐกิจ
 ของชาติ ธุรกิจภาคเอกชนประชาชน สถานการณ์ทาง
 เศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ

ในสังคมโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย รวมทั้งนโยบายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ

(๒๖) คณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการค้า การส่งออก ดุลการค้า ลิขสิทธิ์ ตราสาร ทะเบียน การประดิษฐ์หรือการค้นคิด เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

คณะกรรมการ
การพาณิชย์
และทรัพย์สิน
ทางปัญญา

(๒๗) คณะกรรมการการแรงงาน มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับกำลังแรงงานทั้งหมด ในประเทศ แรงงานไทยในต่างประเทศรวมทั้งการพัฒนาความสัมพันธ์กับองค์กรแรงงานในต่างประเทศ ตลอดจนการลงทุนที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตแรงงานโดยรวม

คณะกรรมการ
การแรงงาน

(๒๘) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผน การส่งเสริมและการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม

คณะกรรมการ
การวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี วิจัย
และนวัตกรรม

(๒๙) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาราคาผลิตผลเกษตรกรรม มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริม

คณะกรรมการ
แก้ไขปัญหา
ราคาผลิตผล
เกษตรกรรม

และแก้ไขปัญหาหาคาผลิตผลทางการเกษตรให้สามารถคุ้ม
ต่อต้นทุนการผลิตของเกษตรกรทุกประเภทและสามารถ
แข่งขันได้ในตลาดการค้า ตลอดจนมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน
ในอาชีพ

คณะกรรมการ (๓๐) คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและ
การศาสนา ศิลปะ
และวัฒนธรรม วัฒนธรรม มีหน้าที่และอำนาจกระทำการ พิจารณา
สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการ
การอุปถัมภ์ ทำนุบำรุงและคุ้มครองศาสนาและโบราณสถาน
การอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี
วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมประชาธิปไตย ภูมิปัญญา
ชาวบ้าน เอกลักษณะ แบบวิถีชีวิตไทย และศิลปวัฒนธรรม
ร่วมสมัย

คณะกรรมการ (๓๑) คณะกรรมการการศึกษา มีหน้าที่และ
การศึกษา อำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษา
เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของชาติ
และการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย รวมทั้งแนวทาง
การปรับฐานการเรียนรู้ของประชาชนสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์

คณะกรรมการ (๓๒) คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม มีหน้าที่
การสวัสดิการ
สังคม และอำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือ
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมไม่น้อยกว่า
สิทธิขั้นพื้นฐานการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะ
ผู้ยากไร้ในเมืองและชนบท และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

(๓๓) คณะกรรมการการสาธารณสุข มีหน้าที่ คณะกรรมการการสาธารณสุข
และอำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือ การสาธารณสุข
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการแพทย์ การแพทย์แผนไทย
การแพทย์ทางเลือก และการสาธารณสุขในด้านการส่งเสริม
สุขภาพการป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ
ตลอดจนการพัฒนาการรักษาเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการ
สาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

(๓๔) คณะกรรมการการสื่อสาร โทรคมนาคม คณะกรรมการการสื่อสาร
และดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีหน้าที่และอำนาจกระทำ การสื่อสาร
กิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ โทรคมนาคมและ
ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการสื่อสาร ดิจิทัลเพื่อ
โทรคมนาคม และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ เศรษฐกิจและสังคม
สังคม

(๓๕) คณะกรรมการการอุตสาหกรรม มีหน้าที่ คณะกรรมการการอุตสาหกรรม
และอำนาจกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือ การอุตสาหกรรม
ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนา
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อม และ
ศึกษาผลกระทบอันเกิดจากอุตสาหกรรม รวมทั้งแนวทางใน
การแก้ไขปัญหา

สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญ
ได้ไม่เกินสองคณะ

กรรมวิธีการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

เมื่อคณะกรรมการสามัญจะกระทำกิจการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ให้คณะกรรมการสามัญรายงานให้ประธานสภาทราบในการกระทำกิจการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่มีการกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน ให้เป็นหน้าที่ของประธานสภาที่จะต้องดำเนินการให้คณะกรรมการสามัญที่เกี่ยวข้องทุกคณะร่วมกันดำเนินการ

ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสี่ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

การเลือกตั้ง ข้อ ๘๑ การเลือกตั้งคณะกรรมการ สมาชิก
คณะกรรมการ แต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมการ
การเลือกตั้ง การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน
คณะกรรมการ การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ให้ตั้งจาก
วิสามัญ บุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุม

เลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอโดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการการออกเสียง
ถ้ามีการเสนอชื่อกรรมการเท่ากับจำนวนกรรมการลงคะแนนเลือกตั้ง
ทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการคณะกรรมการ
เสนอชื่อมากกว่าจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ออกเสียง
ลงคะแนนเป็นการลับ

ข้อ ๙๒ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมี องค์ประชุม
กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน คณะกรรมการ
กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่
ในการประชุมคณะกรรมการที่จะมีการลงมติในเรื่องใด
เรื่องหนึ่ง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

การนัดประชุมคณะกรรมการนอกจากครั้งแรก การนัดประชุม
ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเลขานุการคณะกรรมการ คณะกรรมการ
หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขานุการคณะกรรมการ คณะกรรมการ
ก็ได้

ข้อ ๙๓ การประชุมคณะกรรมการ ให้ นำ การประชุม
ข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมมาใช้บังคับโดย คณะกรรมการ
อนุโลม

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษก และตำแหน่งอื่นตาม ความจำเป็นจากกรรมการในคณะนั้น

ประธานคณะกรรมการสามัญแต่ละคณะ จะต้อง มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิก ของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะมีผู้ช่วยเลขานุการ คนหนึ่งประจำคณะกรรมการ โดยให้แต่งตั้งจาก ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามรายชื่อที่เลขาธิการเสนอ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่
แทนประธาน
คณะกรรมการ ข้อ ๙๔ เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะ กรรมการ หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มิทรงประธานคณะกรรมการหลายคน ให้รอง ประธานคณะกรรมการคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานคณะกรรมการ ถ้ารองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รอง ประธานคณะกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ แทนประธานคณะกรรมการ

ข้อ ๙๕ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน คณะ กรรมการสามัญอาจตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ประจำคณะ กรรมการก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภา กำหนด

ข้อ ๙๖ คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ เว้นแต่หน้าที่และอำนาจในการสอบข้อเท็จจริง แล้วรายงานคณะกรรมการภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด การตั้งคณะอนุกรรมการ

ในกรณีที่คณะอนุกรรมการกระทำการ หรือ ศึกษาเรื่องใดไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้ประธานคณะอนุกรรมการขออนุญาตขยายเวลาต่อที่ประชุมคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะประกอบด้วยอนุกรรมการมีจำนวนไม่เกินสิบคน โดยให้ตั้งจากบุคคลที่เป็นกรรมการในคณะนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมดจำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อ ที่กรรมการเสนอ ทั้งนี้ ประธานคณะอนุกรรมการต้องตั้งจากบุคคลที่เป็นกรรมการในคณะนั้น

ข้อ ๙๗ การเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือ เรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น การเรียกเอกสารหรือบุคคลมาชี้แจง
ในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหา ข้อเท็จจริง หรือศึกษาอยู่ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานคณะกรรมการหรือรองประธานคณะกรรมการผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบ และให้เป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่รับผิดชอบสั่งการให้บุคคลนั้นให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

การเรียกเอกสารจากบุคคลหรือการเรียกบุคคลมา แถลงข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษา หรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

การเข้าฟัง ข้อ ๘๘ ในการประชุมคณะกรรมการ สมาชิก
การประชุม นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้ซึ่งประธานของที่ประชุม
คณะกรรมการ คณะกรรมการอนุญาต มีสิทธิเข้าฟังการประชุม

ในกรณีประชุมลับ ผู้ที่จะเข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากประธานของที่ประชุมคณะกรรมการ

การชี้แจง ข้อ ๘๙ ภายใต้บังคับข้อ ๘๘ ผู้เสนอญัตติ นายก
แสดงความเห็น รัฐมนตรี รัฐมนตรี และผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมาย มีสิทธิ
ในที่ประชุม ชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการได้
คณะกรรมการ

ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็น
ได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง
ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้
สมาชิกอื่นหรือกรรมการคนใดคนหนึ่งกระทำการ
แทนได้

ข้อ ๑๐๐ ให้เลขาธิการประกาศกำหนดการ ประกาศกำหนด
ประชุมคณะกรรมการไว้ ณ บริเวณสภาและมีหนังสือนัด การประชุม
ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบญัตติหรือ คณะกรรมการ
คำแปรญัตติ แล้วแต่กรณีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน
หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมายหรือเกี่ยว
กับการบริหารราชการแผ่นดิน ให้แจ้งคณะรัฐมนตรีทราบ
ด้วย

ข้อ ๑๐๑ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มา กรณีผู้แปรญัตติ
ชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัดจนเวลาล่วงไปเกินกว่า หรือผู้รับ
สามสัปดาห์นับแต่เวลาที่ได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติใด มอบหมาย
ให้คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไปเว้นแต่คณะกรรมการ ไม่มาชี้แจง
พิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จหรือที่ประชุมคณะกรรมการ
อนุญาตให้เลื่อนการชี้แจงไปวันอื่น

ข้อ ๑๐๒ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมาย การสงวน
ไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวน คำแปรญัตติ
คำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

การสงวน ข้อ ๑๐๓ กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของ
ความเห็น คณะกรรมการในข้อใดจะสงวนความเห็นในข้อนั้นไว้
 เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

กรณีคณะ ข้อ ๑๐๔ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำการ
กรรมการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่
พิจารณาสอบหา และอำนาจหรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อ
ข้อเท็จจริงหรือ สภาตามระยะเวลาที่สภากำหนด
ศึกษาเรื่องใด
เสร็จแล้ว

ในที่ประชุมสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง
 ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวใน
 วรคหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมาย
 ให้บุคคลใดแถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้เมื่อได้รับอนุญาตจาก
 ประธาน

ข้อสังเกตของ ข้อ ๑๐๕ ในการพิจารณาของคณะกรรมการ
คณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล
 องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
 ควรทราบหรือควรปฏิบัติก็ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ใน
 รายงานของคณะกรรมการเพื่อให้สภาพิจารณา

ในการพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการ
 ให้สภาลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยโดยไม่มี
 การอภิปราย

ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะ
 กรรมการ ให้ประธานสภาส่งรายงานและข้อสังเกตไปยัง

คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือ
หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่
ประธานสภาส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการให้
คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือ
หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทราบ คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การ
อิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ
ตามข้อเสนอนั้นประการใดหรือไม่ ให้ประธานสภาแจ้งให้
ที่ประชุมทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

ข้อ ๑๐๖ ถ้าสภามีมติให้คณะกรรมการใด กรณีคณะ
กระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด กรรมการ
ให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการนั้น พิจารณาสอบหา
กระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษา ข้อเท็จจริงหรือ
ไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการต้อง ศึกษาเรื่องใด
รายงานให้ประธานสภาทราบโดยด่วน ไม่เสร็จภายใน
เวลาที่กำหนด

ในกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่าง
สมัยประชุม ให้ประธานสภาเสนอต่อที่ประชุมโดยพลัน และ
ที่ประชุมอาจลงมติให้ขยายเวลาที่ได้กำหนดไว้ หรือให้ตั้ง
คณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม หรือให้ดำเนินการอย่างอื่น
สุดแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร แต่ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมก็ให้
ประธานสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้
ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้สภาทราบภายหลัง

การนับระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งและวรรคสอง
ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดระยะเวลา

บันทึกการประชุม ข้อ ๑๐๗ บันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ
รายงาน รายงานการสอบหาข้อเท็จจริงหรือรายงานการศึกษา แล้ว
การดำเนินการ แต่กรณี ของคณะกรรมการให้การเปิดเผยให้ประชาชนทราบ
รายงานการสอบ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ประธานสภากำหนด
หาข้อเท็จจริง ในกรณีที่จะไม่เปิดเผยบันทึกการประชุมหรือ
หรือรายงาน รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเสนอ
การศึกษาของ ความเห็นต่อสภาเพื่อให้สภามีมติให้เปิดเผย ทั้งนี้ หาก
คณะกรรมการ สภามีมติให้เปิดเผยให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน
ราษฎรจัดเก็บบันทึกการประชุมหรือรายงานดังกล่าวไว้
ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนด
หากสภามีได้มีมติไปตามความเห็นของคณะกรรมการ
ดังกล่าวให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป

การรับรองความถูกต้องของบันทึกการประชุม
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด

การพ้นจาก ข้อ ๑๐๘ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ
ตำแหน่งของ (๑) สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ
กรรมการ (๒) ตาย
(๓) ลาออก
(๔) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม
(๕) สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(๖) ขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและไม่ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานคณะกรรมการบริหารทราบ

ข้อ ๑๐๙ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการใดว่างลง ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภา เพื่อขอให้สภาตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง

หมวด ๖

การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๑๑๐ ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้

- (๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติให้เสนอมาพร้อมบันทึกประกอบตามวรรคหนึ่ง

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง

ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตาม มาตรา ๑๓๓ (๒) หรือ (๓) ของรัฐธรรมนูญ การพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

การตรวจสอบ ข้อ ๑๑๑ ร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตาม
ร่าง พ.ร.บ. มาตรา ๑๓๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบ
และหากมีข้อบกพร่อง ให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบ
ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับ

การขอแก้ไข ข้อ ๑๑๒ ในกรณีที่มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่าง
เพิ่มเติมร่าง พ.ร.บ. พระราชบัญญัติก่อนที่ประธานสภาสั่งบรรจุร่างพระราช
ก่อนที่ประธานสภา บัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ให้ผู้เสนอที่ลงชื่อไว้เดิม
สั่งบรรจุ ทุกคนร่วมลงชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติด้วย
ระเบียบวาระ เว้นแต่เป็นการขอแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย

ร่าง พ.ร.บ. ที่ผู้มี ข้อ ๑๑๓ ร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สิทธิเลือกตั้ง เข้าชื่อเสนอ ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการดำเนินการ
เข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัตินั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง
ให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราช

บัญญัตินั้นเป็นผู้เสนอและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุม

ข้อ ๑๑๔ ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) และ (๓) ของรัฐธรรมนูญ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้เสนอทราบหากผู้เสนอไม่คัดค้านความเห็นของประธานสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคำแจ้งให้ถือว่าไม่มีกรณีเป็นที่สงสัยตามมาตรา ๑๓๔ ของรัฐธรรมนูญ ก็ให้ประธานสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้คำรับรอง

กรณีที่ประธานสภาเห็นว่าร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการเงิน

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งแล้ว หากไม่พิจารณาให้คำรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ ให้ประธานสภาแจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้เสนอทราบ

หากผู้เสนอแจ้งคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ข้อ ๑๑๕ ให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเพื่อพิจารณากรณีตามข้อ ๑๑๔ วรรคสาม ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรณีดังกล่าว

การวินิจฉัยว่าร่าง พ.ร.บ.ใดเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการเงิน

การประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธาน คณะกรรมการการสามัญทุกคณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าร่าง พระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด และให้นำ ข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุม มาใช้บังคับโดย อนุโลม

วาระการพิจารณา ข้อ ๑๑๖ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้
ร่าง พ.ร.บ. กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

การพิจารณา ข้อ ๑๑๗ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระ
ร่าง พ.ร.บ. ที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับ
วาระที่หนึ่ง หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระหนึ่ง สภาจะให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ สภามีมติ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกันสภาจะลงมติ รับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละ ฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการ แล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใด เป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

คณะรัฐมนตรี ข้อ ๑๑๘ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มี
ขอรับร่าง พ.ร.บ. ผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๓ (๒) และ (๓) ของรัฐธรรมนูญ
ไปพิจารณา

ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติตามข้อ ๑๑๗ เมื่อที่ประชุมอนุมัติก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน แต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ

เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากคณะรัฐมนตรีหรือ พันกำหนดเวลาที่รอการพิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บรรจุร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับ การพิจารณา
หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ให้สภาพิจารณาตามลำดับ ร่าง พ.ร.บ. โดย
ต่อไปเป็นวาระที่สอง วาระที่สอง

การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดย การพิจารณา
คณะกรรมการ สภาจะให้คณะกรรมการสามัญหรือ ร่าง พ.ร.บ. โดย
คณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้ คณะกรรมการ

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำได้ต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและที่ประชุมอนุมัติ

คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

การเลือกตั้ง
คณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
เกี่ยวกับ
เด็กเยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ หรือ
คนพิการหรือ
ทุพพลภาพ

ข้อ ๑๒๑ การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรงจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด ทั้งนี้ วิธีการคัดเลือกและการเสนอชื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

(๒) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกินหนึ่งในหกของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(๓) จำนวนกรรมการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญให้นำความในข้อ ๘๑ วรคหนึ่งและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การตั้งคณะ
กรรมธิการ
วิสามัญพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
เข้าชื่อเสนอ

ข้อ ๑๒๒ การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้นำความในข้อ ๑๒๑ (๒) (๓) และวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๓ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาแล้ว หากคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกได้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอีก ถ้าสภามีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ในการเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญให้นำความในข้อ ๑๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันกับร่าง พ.ร.บ. ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ

ข้อ ๑๒๔ การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ และที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้ดำเนินการเลือกตั้งตามข้อ ๑๒๑ ต่อไป

การตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอและมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุหรือคนพิการหรือทุพพลภาพ

ข้อ ๑๒๕ การพิจารณาพระราชบัญญัติในชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวัน นับแต่วันถัดจากวันที่สภารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติเว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ

การแปรญัตติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรรูปเพิ่มเติมมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

การพิจารณา ข้อ ๑๒๖ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
พ.ร.บ. งบประมาณ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณร่างพระราชบัญญัติ
ในชั้นคณะ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอน
กรรมาธิการ งบประมาณรายจ่ายในชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง
ที่สภาตั้ง หากสภาเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรร
 ไม่เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ให้เสนอคำขอแปรรูป
 ต่อประธานคณะกรรมการ

กรณีที่คณะ ข้อ ๑๒๗ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่าง
กรรมาธิการ พระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น
พิจารณาร่าง โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อ
พ.ร.บ. เสร็จแล้ว ประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มี
 การแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรรูปมติ
 ของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด
 หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวน
 ความเห็นของกรรมาธิการ และในกรณีที่คณะกรรมการมี
 การรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
 จากร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่
 คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกต
 ดังกล่าวนั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้

ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๑๐๕ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๘ ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกหรือ
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ และในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่าง
พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการพิจารณาในวาระ
ที่สอง ถ้าสภาได้ลงมติแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดและ
ประธานสภาเห็นเอง หรือมีสมาชิกทักท้วงต่อประธานสภา
โดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนว่าการแก้ไข
เพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาสั่งระงับการลงมติในวาระที่สาม
ไว้ก่อน และส่งให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและ
ประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มติดังกล่าว และให้นำความ
ในข้อ ๑๑๔ และข้อ ๑๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีมีการแก้ไข
เพิ่มเติมทำให้มี
ลักษณะเป็นร่าง
พ.ร.บ. เกี่ยวด้วย
การเงินในการ
พิจารณา
ในวาระที่สอง

ข้อ ๑๒๙ เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งเรื่องการ
รับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจากนายก
รัฐมนตรีตามข้อ ๑๒๘ แล้ว ให้สภาดำเนินการลงมติ
ในวาระที่สามต่อไป แต่ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรองก็ให้
สภาดำเนินการแก้ไข เพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็น
ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

การดำเนินการเมื่อ
นายกรัฐมนตรี
รับรอง หรือไม่รับรอง
ร่าง พ.ร.บ.
เกี่ยวกับการเงิน

ข้อ ๑๓๐ ในกรณีที่มีมติให้พิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิก
ทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการ
และประธานมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมการด้วย

กรรมการ
เต็มสภา

การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาเป็นการพิจารณาในชั้นคณะกรรมการและการพิจารณาของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ. ที่
คณะกรรมการ
พิจารณาเสร็จแล้ว

ข้อ ๑๓๑ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือกรรมาธิการที่มีการสงวนความเห็นไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การขอแก้ไข
เพิ่มเติมถ้อยคำ
ร่าง พ.ร.บ.

ข้อ ๑๓๒ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๓๑ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

การพิจารณา
ในวาระที่สาม

ข้อ ๑๓๓ เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีการอภิปราย

ข้อ ๑๓๔ ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

กรณีสภาลงมติไม่รับ
หลักการ หรือลงมติ
ไม่เห็นชอบร่าง พ.ร.บ.

ข้อ ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติใดต้องยับยั้งไว้โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๓๗ ของรัฐธรรมนูญเมื่อกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓๘ ของรัฐธรรมนูญได้ล่วงพ้นไป สมาชิกอาจเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้ยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นขึ้นเพื่อให้สภาพิจารณาลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา เว้นแต่กรณียับยั้งร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๒๗๑ (๑) หรือ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ. ที่ต้อง
ยับยั้งไว้

ข้อ ๑๓๖ ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติใด ให้ประธานสภาดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา

กรณีสภาเห็นชอบ
ด้วยกับร่าง พ.ร.บ.
ในวาระที่สาม

ให้มีสารบบลงวันที่สภาส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา และวันที่สภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากวุฒิสภา

ข้อ ๑๓๗ ในกรณีที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่ได้เสนอไปตามข้อ ๑๓๖ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน เพื่อให้สภาพิจารณาว่าจะเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภาหรือไม่

กรณีที่วุฒิสภา
แก้ไขเพิ่มเติมร่าง
พ.ร.บ.

การตั้งกรรมการร่วมกัน

ถ้าสภาไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ประธานดำเนินการให้สภากำหนดจำนวนและตั้งกรรมการร่วมกัน เมื่อสภาได้กำหนดจำนวนและตั้งกรรมการร่วมกันแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอรายงานและร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อประธานสภา เพื่อให้สภาพิจารณาลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการร่วมกันเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณาและให้นำความในข้อ ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีร่าง พ.ร.บ.ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วมีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของสภา

ข้อ ๑๓๘ ในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว มีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่าง การพิจารณาของสภา ประธานสภาอาจขอปรึกษาหรือ สมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้ นำร่างพระราชบัญญัตินั้นมาพิจารณาทบทวน หากที่ประชุม สภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา ก็ให้ดำเนินการได้

การขอปรึกษาหรือยุติตามวรรคหนึ่งต้องระบุประเด็นที่จะขอนำมาพิจารณาทบทวนและให้เหตุผลที่ชัดเจน

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และให้กระทำในที่ประชุมสภา

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสามแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญต่อไป

ข้อ ๑๓๙ ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาชะลอไว้สามวันเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาสื่อความเห็น ต่อประธานสภาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้ประธานสภาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

กรณีร่าง พ.ร.บ. ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๔๐ เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมและ การรับฟัง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง สภาหรือคณะกรรมการจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมก็ได้

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

หมวด ๗

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภา มีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป

การพิจารณาร่าง ข้อ ๑๔๑ เมื่อรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบให้
พ.ร.บ. ที่รัฐสภา พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๕๖ (๙)
มีมติเห็นชอบให้ ประกอบมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญ ถ้าร่างพระราช
พิจารณาต่อไป บัญญัตินั้นค้างการพิจารณาอยู่ในวาระใด ก็ให้พิจารณา
ต่อไปในวาระนั้น และให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระ
การประชุมเป็นเรื่องด่วน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง
ถ้าอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการให้สภา
ตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

กรณีร่าง พ.ร.บ. ข้อ ๑๔๒ ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นอยู่ระหว่าง
อยู่ระหว่าง การพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกันให้สภาตั้ง
การพิจารณาของ กรรมการร่วมกันฝ่ายสภาขึ้นใหม่และให้ประธานสภา
คณะกรรมการ ร่วมกัน แจ้งไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบ

การพิจารณา ข้อ ๑๔๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ค้าง
ร่าง พ.ร.บ. ที่ค้าง การพิจารณาให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามที่
การพิจารณา กำหนดไว้ในหมวด ๖ การเสนอและการพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติ

หมวด ๘

กระทู้ถาม

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑๔๔ กระทู้ถาม คือ ข้อซักถามที่สมาชิกมีต่อ กระทู้ถาม นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๔๕ กระทู้ถามมี ๓ ประเภท คือ

ประเภทของ

(๑) กระทู้ถามสดด้วยวาจา

กระทู้ถาม

(๒) กระทู้ถามทั่วไป

(๓) กระทู้ถามแยกเฉพาะ

ข้อ ๑๔๖ การตั้งกระทู้ถาม ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามมี การตั้งกระทู้ถาม อิสระ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ

กระทู้ถามแต่ละกระทู้นั้น ให้ตั้งถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว

ข้อ ๑๔๗ กระทู้ถามต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่ง ลักษณะต้องห้าม อย่างไม่ใด ดังต่อไปนี้ ของกระทู้ถาม

(๑) เป็นเชิงประชด เสียดสี หรือกลั่นแกล้งใส่ร้าย

(๒) เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก

(๓) เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือชี้แจงแล้วว่า
ไม่ตอบ

(๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถาม
ซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน

(๕) เป็นการให้ออกความเห็น

(๖) เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

(๗) เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ

(๘) เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการ
การทำงานในหน้าที่ราชการ

การตั้ง ข้อ ๑๔๘ กระทู้ถามตามข้อ ๑๔๗ (๓) และ (๔)
กระทู้ถามใหม่ นั้น จะตั้งกระทู้ถามขึ้นใหม่ได้ในเมื่อสาระสำคัญต่างกัน
หรือพฤติการณ์ในขณะที่มีกระทู้ถามครั้งนั้น ได้เปลี่ยนแปลง
ไปจากเมื่อตั้งกระทู้ถามครั้งก่อน

ข้อ ๑๔๙ กระทู้ถามที่สมาชิกตั้งถาม ให้ประธาน
สภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่องให้ประธานสภา
แจ้งสมาชิกผู้นั้นทราบ

การบรรจุและ ข้อ ๑๕๐ การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้
การจัดลำดับ ถามสดด้วยวาจาได้ไม่เกินสามกระทู้และกระทู้ถามทั่วไป
กระทู้ถาม ไม่เกินสามกระทู้ แต่ถ้าหากมีกระทู้ถามทั่วไปรอบบรรจุ
ระเบียบวาระการประชุมจำนวนมากหรือมีกระทู้ถามทั่วไป
ที่เลื่อนมาจากการประชุมครั้งที่แล้ว ประธานสภาจะบรรจุ
กระทู้ถามทั่วไปเกินกว่านี้ก็ได้

การจัดลำดับกระทู้ถามในที่ประชุม ให้จัดตามลำดับ
คือ กระทู้ถามสดด้วยวาจาและกระทู้ถามทั่วไป

ข้อ ๑๕๑ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ถูกตั้ง การตอบ
กระทู้ถามต้องเข้าร่วมประชุมสภาเพื่อตอบกระทู้ถามในเรื่อง กระทู้ถาม
นั้นด้วยตนเอง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันมีอาชงหลีกเลี่ยงได้
ทำให้ไม่อาจตอบกระทู้ แต่ต้องแจ้งเหตุจำเป็นนั้นเป็น
หนังสือต่อประธานสภาก่อนหรือในวันประชุมสภา และให้
กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด

ในกรณีที่มีการมอบหมายให้รัฐมนตรีอื่นที่เกี่ยวข้อง
เป็นผู้ตอบกระทู้ถามจะต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภา
ก่อนถึงระเบียบวาระกระทู้ถาม

นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ
กระทู้ถามเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย
เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของ
แผ่นดิน

ข้อ ๑๕๒ การตั้งกระทู้ถามต้องชัดเจน ไม่ฟุ้งเฟ้อ ลักษณะของ
วนเวียน ซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราย กระทู้ถาม

การตอบกระทู้ถามของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี
ให้นำความในวาระหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕๓ ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถาม การถอน
เมื่อใดก็ได้ กระทู้ถาม

ข้อ ๑๕๔ กระทู้ถามใดที่ประธานสภาพิจารณา
เห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปประธานสภาอาจสั่งให้

นำออกจากการรอบรรจุระเบียบวาระการประชุมได้ เมื่อได้รับความยินยอมของผู้ตั้งกระทู้ถาม

กรณีกระทู้ถาม
ตกไป

ข้อ ๑๕๕ กระทู้ถามตกไป เมื่อ

(๑) ถึงระเบียบวาระกระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุม

(๒) สมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลง

(๓) คณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

(๔) สภาสิ้นอายุ หรือสภาถูกยุบ

ส่วนที่ ๒

กระทู้ถามสดด้วยวาจา

การตั้ง
กระทู้ถามสด ข้อ ๑๕๖ การตั้งกระทู้ถามสดด้วยวาจา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามได้ครั้งละหนึ่งกระทู้ ในวันประชุมที่มีวาระการตอบกระทู้ถาม โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า และต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

ลักษณะ
กระทู้ถามสด (๑) เป็นเรื่องสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

(๒) เป็นเรื่องที่กระทบถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

(๓) เป็นเรื่องเร่งด่วน

ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดเป็นกระทู้ถามสดด้วยวาจาหรือไม่

ข้อ ๑๕๗ ในการประชุมครั้งใดมีกระทู้ถามสดด้วย การจัดลำดับ
 วาจาที่ประธานสภาวินิจฉัยแล้วเกินจำนวนสามกระทู้ กระทู้ถามสด
 ให้ประธานสภาจับสลากให้เหลือเพียงสามกระทู้ ในจำนวน
 สามกระทู้นี้ หากปรากฏว่ามีกระทู้ถามที่เป็นเรื่องทำนอง
 เดียวกัน ให้กระทู้ถามที่ถูกจับสลากขึ้นมาในลำดับหลังตกไป

ข้อ ๑๕๘ กระทู้ถามสดด้วยวาจาที่ประธานสภา
 วินิจฉัยตามข้อ ๑๕๖ หรือได้ดำเนินการตามข้อ ๑๕๗ แล้ว
 ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระกระทู้ถามสดด้วยวาจา

ข้อ ๑๕๙ การถามและการตอบกระทู้ถามสด การถามและ
 ด้วยวาจาในการประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มีกำหนดเวลาไม่เกิน การตอบ
 เก้าสิบนาที กระทู้ถามสด

เรื่องใดที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าไม่เข้าลักษณะ
 กระทู้ถามสดด้วยวาจาตามข้อ ๑๕๖ หรือไม่อนุญาตให้บรรจุ
 เข้าระเบียบวาระการประชุม หรือมิได้มีการถามตอบด้วย
 เหตุอื่นใดที่มีใช้การขอเลื่อนการตอบของนายกรัฐมนตรีหรือ
 รัฐมนตรีให้เป็นอันตกไป หากสมาชิกยังประสงค์ที่จะตั้ง
 เป็นกระทู้ถามสดด้วยวาจาอยู่ ให้เสนอใหม่เพื่อพิจารณาใน
 คราวถัดไป

ข้อ ๑๖๐ กระทู้ถามสดด้วยวาจาแต่ละกระทู้ให้ การถามและ
 ถามได้เรื่องละไม่เกินสามครั้งและต้องถามตอบให้แล้วเสร็จ การตอบ
 ภายในกำหนดเวลาสามสิบนาที เว้นแต่ในการประชุมครั้งใด กระทู้ถามสด
 มีกระทู้ถามสดด้วยวาจาน้อยกว่าสามกระทู้ ก็ให้ขยายเวลา แต่ละเรื่อง
 ออกไปอีกตามสัดส่วนภายในเวลาหกสิบนาที

การวินิจฉัยคำถาม

ในระหว่างการถาม

กระทู้ถามสด

ข้อ ๑๖๑ ในระหว่างการถามกระทู้ถามสดด้วยวาจา หากประธานวินิจฉัยว่าคำถามข้อใดเข้าลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๔๗ ให้ประธานมีอำนาจสั่งให้เปลี่ยนแปลงคำถาม

ส่วนที่ ๓ กระทู้ถามทั่วไป

การตั้งกระทู้ถาม

ทั่วไป

ข้อ ๑๖๒ การตั้งกระทู้ถามทั่วไปให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรือนโยบาย และระบุว่าจะให้ตอบในที่ประชุมสภาหรือในราชกิจจานุเบกษา

ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามทั่วไป ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้องแม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามทั่วไปก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบให้ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก

การวินิจฉัย

กระทู้ถาม

ข้อ ๑๖๓ ให้ประธานสภาวินิจฉัยว่ากระทู้ถามใดมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๔๗ หรือมีลักษณะตามข้อ ๑๔๘ และเมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้ตั้งกระทู้ถามทราบภายในเจ็ดวัน

กระทู้ถามที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าเป็นกระทู้ถามให้จัดส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ถูกตั้งกระทู้ถาม

ข้อ ๑๖๔ กระทำถามที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา กระทำถาม
 ให้บรรจู่เข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่ ที่ต้องตอบใน
 วันที่ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖๓ ที่ประชุมสภา
 วรรคสอง

ข้อ ๑๖๕ กระทำถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา กระทำถาม
 ให้ประธานสภาแจ้งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ถูกตั้งกระทำถาม ที่ต้องตอบใน
 เพื่อดำเนินการตอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งไปยัง ราชกิจจานุเบกษา
 นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖๓ วรรคสอง

เมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ตอบแล้วให้ส่ง
 ราชกิจจานุเบกษาที่มีคำตอบกระทำถามมาเพื่อให้ประธาน
 สภาแจ้งให้ผู้ตั้งกระทำถามทราบ

หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไม่สามารถตอบ
 ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งเหตุขัดข้องเป็น
 หนังสือและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใดเพื่อประธานสภา
 แจ้งให้ผู้ตั้งกระทำถามทราบ

ข้อ ๑๖๖ การตั้งกระทำถามทั่วไปตามข้อ ๑๖๒ การจัดลำดับ
 ในการประชุมให้บรรจู่กระทำลำดับแรกของสมาชิกเข้า กระทำถามทั่วไป
 ระเบียบวาระการประชุมตามลำดับก่อนหลังที่ได้ยื่นต่อ
 ประธานสภา

เมื่อได้ตอบกระทำตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พิจารณา
 บรรจู่กระทำลำดับถัดไปของแต่ละบุคคลเข้าสู่ระเบียบวาระ
 การประชุมตามลำดับที่ได้ยื่นไว้ต่อประธานสภา

กระทู้ที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ทั้งที่ได้รับการบรรจุและยังมิได้รับการบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมหนึ่ง ๆ เมื่อสิ้นสุดสมัยประชุมให้ประธานสภารวบรวมแจ้งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดำเนินการตอบในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวัน

กระทู้ถาม
ที่ขอให้ตอบใน
ที่ประชุมสภา

ข้อ ๑๖๗ กระทู้ถามที่ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา เมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีได้ตอบแล้วผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นและประธานอนุญาต

ส่วนที่ ๔

กระทู้ถามแยกเฉพาะ

กระทู้ถาม
แยกเฉพาะ

ข้อ ๑๖๘ กระทู้ถามที่มีลักษณะเฉพาะเรื่องเฉพาะพื้นที่ เฉพาะบุคคล หรือสมาชิกระบุว่าให้ตอบในห้วงกระทู้ถาม ให้ถือเป็นกระทู้ถามแยกเฉพาะ ประธานสภาอาจกำหนดให้มีการถามและการตอบในห้วงกระทู้ถามก็ได้

การตั้งกระทู้ถามแยกเฉพาะให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถามแยกเฉพาะ ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามแยกเฉพาะก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบให้ระบุแยก

เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก และให้นำความในข้อ ๑๖๓ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖๔ ให้ประธานสภาจัดให้มีห้องกระทู้ถาม การจัดห้องกระทู้
ในบริเวณสภา เพื่อให้มีการถามและการตอบกระทู้ถาม ถามแยกเฉพาะ
แยกเฉพาะได้โดยสะดวก

ข้อ ๑๗๐ ให้ประธานสภาแจ้งนายกรัฐมนตรีหรือ กรณีนายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรีที่ถูกตั้งกระทู้ถามแยกเฉพาะเพื่อมาตอบภายใน หรือรัฐมนตรี
สิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตาม ที่ถูกตั้งกระทู้ถาม
ข้อ ๑๖๓ วรรคสอง แยกเฉพาะ

หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีไม่สามารถมาตอบ
ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้แจ้งเหตุขัดข้องเป็น
หนังสือและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด เพื่อประธานสภา
แจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

ข้อ ๑๗๑ ให้บรรจุกระทู้ถามแยกเฉพาะ เข้า การบรรจุกระทู้
ระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปยัง ถามแยกเฉพาะ
นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีตามข้อ ๑๖๓ วรรคสอง ตาม
ลำดับก่อนหลังที่ได้ยื่นต่อประธานสภา

กระทู้ถามแยกเฉพาะที่ยังไม่ได้ตอบหรือที่ยังไม่ได้ การดำเนินการ
บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมหนึ่ง ๆ กรณีกระทู้ถาม
เมื่อสิ้นสุดสมัยประชุม ให้ประธานสภารวบรวมแจ้งนายก แยกเฉพาะที่ยัง
รัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องดำเนินการตอบในราชกิจ ไม่ได้ตอบและ
จานุเบกษาภายในสามสิบวัน ที่ยังไม่ได้บรรจุ
เข้าระเบียบวาระ
แต่สิ้นสุด
สมัยประชุมก่อน

<u>การถามและตอบ</u>	ข้อ ๑๗๒ เมื่อเข้าสู่ระเบียบวาระกระทู้ถามให้
<u>กระทู้ถาม</u>	ประธานสั่งให้ดำเนินการถามและตอบกระทู้ถามแยกเฉพาะ
<u>แยกเฉพาะ</u>	ในห้องกระทู้ถาม
	ให้ประธานสภาหรือรองประธานสภาที่ประธานสภา
	มอบหมายทำหน้าที่ประธานในห้องกระทู้ถามและให้นำ
	ความในข้อ ๑๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม
<u>จำนวนและกำหนด</u>	ข้อ ๑๗๓ ในการประชุมครั้งหนึ่งให้มีกระทู้ถาม
<u>เวลาในการถาม</u>	แยกเฉพาะตามจำนวนที่ประธานสภากำหนด
<u>ตอบกระทู้ถาม</u>	กระทู้ถามแยกเฉพาะแต่ละกระทู้ต้องถามและตอบ
<u>แยกเฉพาะใน</u>	ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ยี่สิบนาที
<u>การประชุมครั้งหนึ่ง</u>	
<u>การเผยแพร่</u>	ข้อ ๑๗๔ การเผยแพร่การถามและการตอบ
<u>การถามและ</u>	กระทู้ถามแยกเฉพาะให้นำความในข้อ ๑๘ วรรคสองและ
<u>การตอบกระทู้ถาม</u>	วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม
<u>แยกเฉพาะ</u>	

หมวด ๙ การเปิดอภิปรายทั่วไป

ส่วนที่ ๑ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

<u>การเปิดอภิปราย</u>	ข้อ ๑๗๕ เมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะเสนอ
<u>ทั่วไปเพื่อลงมติ</u>	ญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ ของ
<u>ไม่ไว้วางใจ</u>	รัฐธรรมนูญ ให้ยื่นต่อประธานสภาเป็นหนังสือแสดงว่า

จะเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะในเรื่องใดบ้าง

ข้อ ๑๗๖ เมื่อประธานสภาได้รับญัตติตามข้อ ๑๗๕ แล้ว ให้ทำการตรวจสอบ หากมีข้อบกพร่องให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ

เมื่อประธานสภาได้ตรวจสอบความถูกต้องของญัตติแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วนและแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๑๗๗ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเท่า่นั้นที่มี ผู้มีสิทธิ
สิทธิอภิปรายชี้แจง อภิปรายชี้แจง

การชี้แจงตามวรรคหนึ่ง จะชี้แจงคำอภิปรายของสมาชิกที่ละคนเป็นลำดับไปหรือจะรวบรวมชี้แจงครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๑๗๘ ในการอภิปรายและการลงมติ การอภิปราย
ไม่ไว้วางใจ สมาชิกมีอิสระจากพรรคการเมืองไม่อยู่ใน และการลงมติ
ความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ ไม่ไว้วางใจสมาชิก
การอภิปรายตามวรรคหนึ่ง นอกจากที่กำหนดไว้ในส่วนนี้ มีอิสระจาก
แล้วให้นำความในหมวด ๔ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้ พรรคการเมือง
บังคับโดยอนุโลม ยกเว้นข้อ ๖๗ และข้อ ๖๙ เฉพาะส่วนที่
เกี่ยวกับการห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านในที่ประชุม
โดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่
ประชุมมิให้นำมาใช้บังคับ

การนำเอกสารหรือวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม ในการอภิปรายตามวรรคหนึ่งที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือสมาชิกได้รับความเสียหาย หรือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม สมาชิกผู้นั้นต้องรับผิดชอบผลแห่งการกระทำนั้น

ส่วนที่ ๒

การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๒

ของรัฐธรรมนูญ

การเปิด ข้อ ๑๗๙ ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา
อภิปรายทั่วไป ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญ ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา
ตามมาตรา ๑๕๒ โดยระบุให้ชัดเจนว่าจะซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะ
ของรัฐธรรมนูญ ปัญหาต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด

เมื่อประธานสภาได้รับญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว
ให้นำความในข้อ ๑๗๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘๐ ในการอภิปราย ให้นำความในหมวด ๔
ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๐

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ ๑๘๑ สถานที่ประชุมของสภาย่อมเป็นที่ การรักษาระเบียบ
 เคารพและเป็นเขตหวงห้าม บุคคลซึ่งเข้าไปต้องประพฤติ และความเรียบร้อย
 ตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ ในสถานที่ประชุม
 ประธานสภากำหนด บุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ ของสภา
 เมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมของสภา

การแต่งกายของสมาชิคนั้น ให้แต่งเครื่องแบบ
 สมาชิกวุฒิสภา หรือสากลนิยม หรือชุดพระราชทาน หรือชุด
 ตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวน
 ในที่ประชุม

ข้อ ๑๘๒ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานมีอำนาจ อำนาจของประธาน
 เตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลัง ในการการรักษา
 ประชุมกันอยู่ ให้กล่าวขอภัยในที่ประชุม หรือสั่งให้ออกไป ระเบียบและ
 จากที่ประชุมโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้ ความเรียบร้อย

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุม หาก
 ผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภา
 นำตัวออกจากสถานที่ประชุมของสภาหรือออกไปให้พ้น
 บริเวณสภา ทั้งนี้ วิธีการ หรือขั้นตอนการนำตัวผู้ที่ประธาน
 สั่งให้ออกจากที่ประชุม ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภา
 กำหนด

เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาที่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง
ของประธานย่อมได้รับความคุ้มครอง

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

การรักษาระเบียบ

ข้อ ๑๘๓ การรักษาระเบียบและความสงบ

และความสงบ

เรียบร้อยใน

ส่วนที่เกี่ยวกับ

บุคคลภายนอก

เรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาใน
ที่ประชุม หรือบริเวณสภา หรือเข้าฟังการประชุม
ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้นและการโฆษณา
ข้อความเกี่ยวกับการประชุม ให้เป็นไปตามระเบียบที่
ประธานสภากำหนด

หมวด ๑๑

บทสุดท้าย

การดใช้ข้อบังคับ

ข้อ ๑๘๔ ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอ

ญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน
ให้ดใช้ข้อบังคับข้อหนึ่งข้อใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการ
ชั่วคราวเฉพาะกรณี หากที่ประชุมอนุมัติด้วยคะแนนเสียง
ไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกในที่ประชุมก็ให้ดใช้ได้

การตีความ

ข้อ ๑๘๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๙ ของ

ข้อบังคับ

รัฐธรรมนูญ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ให้เป็น
อำนาจของสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมได้ลงมติ
วินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน

สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาเป็นประการใดแล้ว
ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง
อาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติ
โดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ ๑๘๖ การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ การขอแก้ไข
ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า เพิ่มเติมข้อบังคับ
ยี่สิบคน

การเสนอและพิจารณาญัตติในวรรคหนึ่ง ให้นำข้อ
บังคับว่าด้วยการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘๗ ในกรณีมีเรื่องที่สภาจะต้องพิจารณา พิจารณาเกี่ยวกับ
เกี่ยวกับการอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้มีการจับกุมขัง หรือ การอนุญาตหรือ
หมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวนในฐานะเป็น ไม่อนุญาตให้มี
ผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๕ การจับกุมขัง
วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาบรรจุเข้า หรือหมายเรียกตัว
ระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน สมาชิกในระหว่าง
สมัยประชุม

การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง หากประธานสภา
เห็นว่าเหตุการณ์ ได้เปลี่ยนแปลงไปประธานสภาอาจสั่งให้
นำออกจากระเบียบวาระการประชุมได้แล้วแจ้งให้ที่ประชุม
ทราบ

ข้อ ๑๘๘ ในกรณีที่ประธานสภาได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๒๕ วรรคสองหรือวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมรับทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

บทเฉพาะกาล

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๘๙ ข้อบังคับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จไปแล้วก่อนใช้ข้อบังคับนี้ส่วนการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้อยู่ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๙๐ ให้นำข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาใช้บังคับกับสมาชิกและกรรมการโดยอนุโลม จนกว่าจะได้มีการประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแล้ว

เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญร่างข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการตามมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศใช้ข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๙๑ ให้คณะกรรมการวิสามัญที่สภาตั้ง
ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่า
จะปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้น

ข้อ ๑๙๒ ให้บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ
หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับต่อไป
เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งข้อบังคับนี้ จนกว่าจะมี
ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับนี้
ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ชวน หลีกภัย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับการประชุมของ
สภาผู้แทนราษฎรขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อบังคับฯ
(ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๙๒/๑ แห่ง
ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

การประชุม
คณะกรรมการ
ผ่านสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์

“ข้อ ๙๒/๑ ในกรณีมีเหตุอันสมควรที่ทำให้
คณะกรรมการไม่สามารถจัดการประชุมคณะกรรมการ
ในสถานที่เดียวกันได้ ประธานคณะกรรมการจะกำหนด
ให้จัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ทั้งนี้ ต้อง
ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบ
ที่ประธานสภากำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มี
มาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุม
ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

การออกเสียง การประชุมคณะกรรมการจัดการด้วยการจัดการประชุม
ลงคะแนนใน ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการประชุม
การประชุมผ่าน คณะกรรมการจัดการตามข้อ ๙๒ โดยให้นับกรรมการ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแสดงตนเข้าร่วมประชุมเป็นผู้มาประชุมและเป็น
องค์ประชุม

การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมผ่าน
 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม ข้อ ๘๓ (๒)
 โดยใช้การสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งสัญญาณเสียง
 และสัญญาณภาพ

การประชุมที่ การประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้ จะจัดการ
คณะกรรมการ ประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่ง มิได้
จะจัดการประชุมผ่าน (๑) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ร่างข้อบังคับ
มิได้

(๒) การพิจารณาเรื่องที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับกำหนด หรือที่คณะกรรมการมีมติให้ กระทำการกลับ

(๓) การประชุมอื่นตามที่ประธานสภาประกาศกำหนด”

กรณีคณะ
อนุกรรมการ
จัดการประชุมผ่าน
สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของข้อ ๙๖
แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒
“ให้นำความในข้อ ๙๒/๑ มาใช้บังคับกับการประชุม
คณะอนุกรรมการโดยอนุโลม”

ข้อ ๕ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการ
ตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ชวน หลีกภัย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อบังคับฯ
(ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “ที่ประชุม” ในข้อ ๓ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

แก้ไขเพิ่มเติม
นิยามคำว่า
“ที่ประชุม”

“ที่ประชุม” หมายความว่า ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และให้หมายความรวมถึงที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และห้องกระตุ้ถามด้วย”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

แก้ไขเพิ่มเติม
เกี่ยวกับ
การนัดประชุม
และการบรรจุ
ระเบียบวาระ
เพิ่มเติม

“ข้อ ๒๐ การนัดประชุมให้ดำเนินการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อประธานได้บอกนัดในที่ประชุมแล้ว หรือเห็นว่าเป็นเรื่องด่วนจะนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ถ้าประธานสภาเห็นสมควรจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้อีก

ข้อ ๒๑ ให้แจ้งการนัดประชุมให้สมาชิกทราบทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

หนังสือนัดประชุม ระเบียบวาระการประชุม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้เผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใดเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน และให้ดำเนินการตามข้อ ๒๑ เว้นแต่เป็นเอกสารลับให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด”

เพิ่มเติม ข้อ ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นส่วนที่ ๑/๑
เกี่ยวกับวิธีการ วิธีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อ ๔๓/๑ ข้อ ๔๓/๒
การประชุมผ่านสื่อ ข้อ ๔๓/๓ ข้อ ๔๓/๔ และข้อ ๔๓/๕ ของหมวด ๔ การประชุม
อิเล็กทรอนิกส์ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

“ส่วนที่ ๑/๑

วิธีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๔๓/๑ ในกรณีมีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุสุดวิสัย อันทำให้ไม่อาจจัดให้มีการประชุมตามปกติประธานสภา จะกำหนดให้จัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้

ข้อ ๔๓/๒ ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์แสดงตน เข้าร่วมประชุมด้วยวิธีการตามที่ประธานสภากำหนด

ให้ถือว่าการแสดงตนตามวรรคหนึ่งเป็นการแสดงตน ตามข้อ ๒๕ โดยให้นับสมาชิกซึ่งแสดงตนเข้าร่วมประชุม เป็นผู้มาประชุมและเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๔๓/๓ การประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างข้อบังคับ พระราชกำหนด หรือการประชุมอื่น ตามที่ประธานสภาประกาศกำหนดจะใช้การประชุมผ่าน สื่ออิเล็กทรอนิกส์มิได้ จนกว่าประธานสภาจะประกาศ กำหนดให้ใช้ระบบควบคุมการประชุมที่มีความมั่นคง ปลอดภัยเพียงพอ และเป็นกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควร

ข้อ ๔๓/๔ การประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องที่ รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับกำหนด หรือที่สภามีมติ ให้กระทำการเป็นการลับ จะประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มิได้

ข้อ ๔๓/๕ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากที่กำหนดไว้แล้วในส่วนนี้ให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประชุมตามส่วนที่ ๑ วิธีการประชุม ส่วนที่ ๒ การเสนอญัตติ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย และส่วนที่ ๔ การลงมติ ของหมวด ๔การประชุม มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในเรื่องใดไม่เหมาะสมกับการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่สามารถตรวจสอบหรือยืนยันได้เกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์การตรวจสอบองค์ประชุม รวมทั้งระบบการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกด้วย”

เพิ่มเติม
กรณีญัตติที่มี
เหตุสมควรจะให้
มีการออกเสียง
ประชามติ

ข้อ ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔๘/๑ ข้อ ๔๘/๒ และข้อ ๔๘/๓ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

“ข้อ ๔๘/๑ ญัตติขอให้สภามีมติส่งเรื่องที่มีเหตุสมควรจะให้มีการออกเสียงประชามติให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการ ตามมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ญัตติดังกล่าวต้องไม่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้และต้องมี

คำถามประชามติและสาระสำคัญของเรื่องที่จะขอทำ
ประชามติในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหา
สำคัญได้โดยสะดวก

เมื่อสภาลงมติเห็นชอบกับญัตติดังกล่าวแล้ว
ให้ประธานสภาแจ้งผลการลงมติพร้อมสาระสำคัญตาม
วรรคสอง ไปยังวุฒิสภาทราบ แต่ถ้าสภาลงมติไม่เห็นชอบ
ให้ญัตติเป็นอันตกไป

ข้อ ๔๘/๒ กรณีวุฒิสภาส่งผลการลงมติของ
วุฒิสภาพพร้อมสาระสำคัญของเรื่องที่มีเหตุสมควรจะให้มีการ
ออกเสียงประชามติมายังสภาเพื่อดำเนินการพิจารณาลงมติ
ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

เมื่อที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ
กับเรื่องดังกล่าวแล้ว ให้แจ้งผลการลงมติไปยังวุฒิสภา
เพื่อทราบ

ข้อ ๔๘/๓ เมื่อญัตติตามข้อ ๔๘/๑ ได้รับความ
เห็นชอบจากทั้งสองสภาให้เสนอประธานรัฐสภาดำเนินการ
ตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติต่อไป”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกวรรคสามของข้อ ๙๒/๑ แห่ง
ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

แก้ไขเพิ่มเติม
เกี่ยวกับ
การประชุมที่
คณะกรรมการ
จะจัดการประชุม

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของข้อ ๙๒/๑ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ผ่านสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์
ไม่ได้

“การประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้ จะจัดการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งมิได้จนกว่าประธานสภาจะประกาศกำหนดให้ใช้ระบบควบคุมการประชุมที่มีความมั่นคงปลอดภัยเพียงพอตามข้อ ๔๓/๓ และเป็นกรณีที่ประธานคณะกรรมการเห็นสมควรว่าเป็นเหตุจากเป็นหรือเหตุสุดวิสัย

(๑) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างข้อบังคับ

(๒) การพิจารณาเรื่องที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับกำหนด หรือที่คณะกรรมการมีมติ ให้กระทำเป็นการลับ

(๓) การประชุมอื่นตามที่ประธานสภาประกาศกำหนด”

เพิ่มเติม
กรณีประชุม
เพื่อพิจารณา
กระทู้ถาม
แยกเฉพาะผ่าน
สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๖๙/๑ แห่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

“ข้อ ๑๖๙/๑ ในกรณีมีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ไม่สามารถประชุมเพื่อพิจารณากระทู้ถามแยกเฉพาะในห้องกระทู้ถามได้ ประธานสภาจะกำหนดให้มีการประชุม

เพื่อพิจารณากระทู้ถามแยกเฉพาะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ก็ได้

ให้นำความในข้อ ๔๓/๒ มาใช้บังคับแก่การประชุม
เพื่อพิจารณากระทู้ถามแยกเฉพาะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
โดยอนุโลม และให้ถือว่าการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง
เป็นการประชุมเพื่อพิจารณากระทู้ถามแยกเฉพาะในห้อง
กระทู้ถาม

มิให้นำความในข้อ ๑๗๒ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่
การประชุมเพื่อพิจารณากระทู้ถามแยกเฉพาะผ่าน
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ให้ประธานสภาหรือรองประธานสภา
ที่ทำหน้าที่ประธานในห้องกระทู้ถามสั่งให้ดำเนินการ
ถามและตอบกระทู้ถามแยกเฉพาะได้ เมื่อครบองค์ประชุม
ตามข้อ ๒๕ วรรคสองและให้ดำเนินการไปจนจบการประชุม
พิจารณากระทู้ถามแยกเฉพาะ

ให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามส่วนที่ ๑
บททั่วไป และส่วนที่ ๔ กระทู้ถามแยกเฉพาะของหมวด ๘
กระทู้ถาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่หลักเกณฑ์ วิธีการ
หรือเงื่อนไขในเรื่องใดไม่เหมาะสมกับการพิจารณากระทู้
ถามแยกเฉพาะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่ประธานสภากำหนด”

ข้อ ๑๐ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการ
ตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ชวน หลีกภัย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับ
ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ
พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อบังคับ
ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ ประกอบ
มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ และข้อ ๑๙๐ ของข้อบังคับการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ สภาผู้แทนราษฎร
จึงตราข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและกรรมการขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วย
ประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
กรรมการ พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ คำว่า

“ข้อบังคับ” หมายถึง ข้อบังคับว่าด้วยประมวล
จริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ
พ.ศ. ๒๕๖๓

“สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“กรรมาธิการ” หมายถึง กรรมาธิการซึ่งสภาผู้แทนราษฎรตั้งขึ้นและให้หมายความรวมถึงบุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นด้วย

“การประชุม” หมายถึง การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมคณะกรรมการและให้หมายความรวมถึงการประชุมอื่นใดซึ่งเป็นหน้าที่ของสมาชิกและกรรมการ

“ที่ประชุม” หมายถึง ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมคณะกรรมการ

“บริเวณสภา” หมายถึง อาณาบริเวณอันเป็นขอบเขตของสภาผู้แทนราษฎร อาคารที่ทำการของสภาผู้แทนราษฎร และให้หมายความรวมถึงสถานที่สำหรับใช้เป็นที่พักประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นการชั่วคราวและอาคารที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

“ประธานคณะกรรมการ” หมายถึง ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

“กรรมการ” หมายถึง กรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๔ ให้นำมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระรวมทั้ง

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามบัญชีท้าย ข้อบังคับนี้ มาใช้บังคับแก่สมาชิกและกรรมการผู้ช่วย ตามมาตรา ๒๑๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ข้อ ๕ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการ ตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือ คำสั่งเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

อุดมคติของการเป็นสมาชิกและกรรมการ

ข้อ ๖ สมาชิกและกรรมการต้องจงรักภักดีและ พิตักษรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๗ สมาชิกและกรรมการต้องรักษาไว้และ ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเคร่งครัด

ข้อ ๘ สมาชิกและกรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเสียสละโดยยึดถือประโยชน์ของ ประเทศชาติและประชาชนเป็นสิ่งสูงสุด

หมวด ๒

จริยธรรมอันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ สมาชิกและกรรมการ

ข้อ ๙ สมาชิกและกรรมการต้องรักษาไว้และปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และมติของที่ประชุมโดยเคร่งครัด

ข้อ ๑๐ สมาชิกและกรรมการต้องรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงของสภาผู้แทนราษฎร และไม่กระทำการใด ๆ อันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติภูมิของประเทศชาติและสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๑ สมาชิกและกรรมการต้องกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม ยึดมั่นหลักการในการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติใด ๆ

ข้อ ๑๒ สมาชิกและกรรมการต้องเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น ไม่แสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ มีลักษณะเป็นการดูหมิ่น หมิ่นประมาท เสียดสี หรือใส่ร้ายป้ายสีบุคคลใด หรือนำเอาเรื่องที่เป็นเท็จมาอภิปรายแสดงความเห็นในที่ประชุม หรือที่อื่นใด

ข้อ ๑๓ สมาชิกและกรรมการต้องไม่แสดงอาการข่มขู่ อาฆาตมาดร้าย หรือใช้กำลังประทุษร้ายต่อบุคคลอื่นในที่ประชุม บริเวณสภา หรือที่อื่นใด

ข้อ ๑๔ สมาชิกและกรรมการต้องอุทิศเวลาให้แก่การประชุม โดยคำนึงถึงการตรงต่อเวลาและต้องไม่ขาดการประชุมโดยไม่จำเป็น เว้นแต่ในกรณีเจ็บป่วย หรือมีเหตุสุดวิสัย

ข้อ ๑๕ สมาชิกและกรรมการต้องพิจารณากฎหมาย ญัตติ กระทำ หรือเรื่องร้องทุกข์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมโดยเร็ว

ข้อ ๑๖ สมาชิกและกรรมการต้องพิจารณาและให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๗ สมาชิกและกรรมการต้องระมัดระวังการปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญประจำตัว ผู้ชำนาญการประจำตัว ผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิก บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งหรือบุคคลใกล้ชิดอื่นใด มิให้มีการกระทำใด ๆ อันเป็นที่เสื่อมเสียแก่สภาผู้แทนราษฎร สมาชิก หรือกรรมการ

ข้อ ๑๘ สมาชิกและกรรมการพึงเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมหรือต่อสาธารณะ เมื่อพบเห็นการกระทำที่ทำให้ราชการ ผู้อื่นและประชาชนเสียหาย การใช้อำนาจในทางที่ผิด และการทุจริตประพฤติมิชอบ

ข้อ ๑๙ สมาชิกและกรรมการต้องแต่งกาย
สุภาพเรียบร้อยตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ให้เกียรติและเคารพต่อสถานที่ และสำรวมกิริยาวาจา
ในบริเวณสภา

ข้อ ๒๐ สมาชิกและกรรมการต้องไม่ประกอบ
อาชีพ วิชาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือกระทำการใดอันเป็น
การเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกหรือ
กรรมการ

ข้อ ๒๑ สมาชิกและกรรมการพึงพบปะ
เยี่ยมเยียนเพื่อรับฟังเรื่องราวทุกข์ และความคิดเห็น
ข้อเสนอแนะของประชาชน ทั้งต้องปฏิบัติต่อประชาชน
ด้วยความเท่าเทียมกัน

ข้อ ๒๒ สมาชิกและกรรมการต้องแสดง
ความรับผิดชอบเมื่อปฏิบัติหน้าที่บกพร่องหรือผิดพลาด
ตามควรแก่กรณี

หมวด ๓

การส่งเสริมและควบคุมให้เป็นไปตามจริยธรรม

ข้อ ๒๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า
“คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร” ประกอบด้วย
กรรมการจำนวนสิบห้าคน ดังต่อไปนี้

(๑) ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานคณะกรรมการ

(๒) ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสองคน ซึ่งได้รับเลือกจากกรรมการตาม (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘)

(๔) ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

(๕) ประธานกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล

(๖) ประธานกรรมการประสานงานพรรคการเมือง ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกในคณะกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับมอบหมายจากประธานกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

(๗) สมาชิกจากพรรคการเมืองที่มีสมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสี่คน โดยอย่างน้อยต้องเป็นหญิงจำนวนหนึ่งคน

(๘) สมาชิกจากพรรคการเมืองที่ไม่มีได้มีสมาชิกดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร จำนวนสี่คน โดยอย่างน้อยต้องเป็นหญิงจำนวนหนึ่งคน

ในกรณีที่ไม้อาจเลือกกรรมการตาม (๓) ให้ครบจำนวนได้ไม่ว่าเพราะเหตุไม่มีผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร หรือมีผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เลือกกรรมการตาม (๓) จากผู้ที่เคยเป็นสมาชิก

ในการเลือกกรรมการตาม (๓) (๗) และ (๘) ให้เป็นไปตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ข้อ ๒๔ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ

(๒) พ้นจากการเป็นสมาชิก

(๓) ตาย

(๔) ลาออก

(๕) ขาดการประชุมคณะกรรมการสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานคณะกรรมการทราบ

(๖) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้ออก

(๗) พรรคการเมืองที่กรรมการเป็นสมาชิกถูกยุบ

(๘) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๒๓

(๙) ได้รับการลงโทษตามข้อ ๒๘

ข้อ ๒๕ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

(๒) รับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมจากสมาชิก บุคคลหรือหน่วยงานใด กรณีที่มีการกล่าวหาว่าสมาชิกหรือกรรมการกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

(๓) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกิดจากการใช้ข้อบังคับนี้ เมื่อได้วินิจฉัยแล้วให้คำวินิจฉัยเป็นที่สุด

(๔) ตั้งอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

(๕) วางหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบในการพิจารณา และสอบหาข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

(๖) ดำเนินการในเรื่องอื่นใดตามที่สภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย

ข้อ ๒๖ วิธีพิจารณาของคณะกรรมการอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการศึกษาโดยเปิดเผย การให้โอกาสคู่กรณีแสดงพยานหลักฐานและความเห็นของตน ก่อนการวินิจฉัย การให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตน การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านกรรมการ

องค์ประชุมของคณะกรรมการต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วยเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย ความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมาย หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้กรรมการทำคำวินิจฉัยส่วนตนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ด้วย

ข้อ ๒๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกหรือกรรมการให้การแล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่องร้องเรียน หากมีความจำเป็นไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการขอขยายเวลาต่อสภาผู้แทนราษฎรได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมก็ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้สภาผู้แทนราษฎรทราบภายหลัง

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังได้ และที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกหรือกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจที่จะลงโทษโดยการตักเตือน ดำเนิน ให้ขอโทษต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือ ประณามให้เป็นที่น่าประจักษ์

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าไม่มีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังได้ว่าสมาชิกหรือกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ หรือไม่มีพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าสมาชิกหรือกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้อันเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการยกคำร้องโดยเร็ว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองถือเป็นที่สุด และให้รายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า สมาชิกหรือกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้อันเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการเสนอความเห็นต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้อันเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

การลงมติของสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคห้าให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ ๒๙ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามความในหมวด ๑ ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ อันเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามความในหมวด ๒ จะถือว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้อันเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือไม่ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติเจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนั้น

ข้อ ๓๐ สมาชิกและกรรมการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้และเคารพต่อคำวินิจฉัยมติหรือคำสั่งของคณะกรรมการ หรือของสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ชวน หลีกภัย

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

บัญชีท้ายข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรม
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ
พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรฐานทางจริยธรรมของ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งใน
องค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของ
ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ
พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๙ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญ
และองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงาน
ธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ซึ่งจะต้อง
ครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ
และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
มาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรงเพื่อให้
ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและ
องค์กรอิสระยึดถือปฏิบัติ

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย

อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระจึงร่วมกันจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งได้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีประกอบแล้ว ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมนี้เรียกว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่บุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ได้แก่ ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

และผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการและกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการ
และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และประธานกรรมการ
และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๓) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) หัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ
และองค์การอิสระ ได้แก่ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง
ด้วย

ข้อ ๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธาน
กรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธาน
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธาน
กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ ร่วมกันรักษาการตามมาตรฐานทางจริยธรรมนี้

หมวด ๑

มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์

ข้อ ๕ ต้องยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๖ ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บุรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ข้อ ๗ ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๙ ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๐ ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดย

ธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้

หมวด ๒

มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก

ข้อ ๑๑ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อ ๑๒ ยึดมั่นหลักนิติธรรม และประพฤติตน อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อ ๑๓ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม เป็นอิสระ เป็นกลาง และปราศจากอคติโดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพล กระแสสังคม หรือแรงกดดันอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแห่งสถานการณ์

ข้อ ๑๔ รักษาไว้ซึ่งความลับในการประชุม การพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งเคารพต่อมติของที่ประชุม ฝ่ายข้างมาก และเหตุผลของทุกฝ่ายอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๑๕ ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริงแก่ ประชาชนหรือสื่อมวลชนอันอยู่ในความรับผิดชอบของตน ถูกต้องครบถ้วนและไม่บิดเบือน

ข้อ ๑๖ ไม่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอก หรือแสดงความคิดเห็น หรือข้อมูลต่อสื่อสาธารณะหรือสาธารณชนในเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียความเป็นธรรมแก่การปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กร

ข้อ ๑๗ ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง

ข้อ ๑๘ ไม่ปล่อยปละละเลยหรือยินยอมให้บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่ในกำกับดูแลหรือความรับผิดชอบของตน เรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณี หรือจากบุคคลอื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข้อ ๑๙ ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติดังกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติหรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๒๐ ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ จนเป็นเหตุทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยผู้ถูกกระทำอยู่ในภาวะจำต้องยอมรับในการกระทำนั้น ไม่นำความสัมพันธ์ทางเพศที่ตนมีต่อบุคคลใดมาเป็นเหตุ หรือมีอิทธิพลครอบงำให้ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด

หมวด ๓ จริยธรรมทั่วไป

ข้อ ๒๑ ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ข้อ ๒๒ อุทิศเวลาแก่ทางราชการ ไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น

ข้อ ๒๓ ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเต็มใจให้บริการด้วยความรวดเร็ว เสมอภาค ถูกต้องโปร่งใสปราศจากอคติ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข้อ ๒๔ ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๒๕ รักษาความลับของทางราชการตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของราชการ

ข้อ ๒๖ ปฏิบัติ กำกับดูแลหรือบังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และระบบคุณธรรม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

หมวด ๔**การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม**

ข้อ ๒๗ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่ามີลักษณะร้ายแรงการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่ามີลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น

ข้อ ๒๘ การดำเนินการแก่บุคคลตามข้อ ๓ ว่ากระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

ข้อบังคับ

การประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อบังคับ การประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำใด ๆ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อันมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการพัฒนาและขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศนำมาซึ่งประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน ทั้งนี้ โดยยึดหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และธำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๖ (๑๑) และ มาตรา ๑๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐสภาจึงตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาขึ้นไว้แทนข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ และฉบับที่ผ่านมามาตั้งต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุม ข้อบังคับ
รัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓” การประชุมรัฐสภา

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

นิยาม
ที่ใช้บังคับ

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ คำว่า

“รัฐสภา” หมายถึง รัฐสภาตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ และให้หมายความรวมถึงวุฒิสภาทำหน้าที่
รัฐสภาในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุ
สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุ
อื่นใดตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสามของ
รัฐธรรมนูญด้วย

“ประธาน” หมายถึง ประธานของที่ประชุมรัฐสภา

“สมาชิกรัฐสภา” หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

“การประชุมรัฐสภา” หมายถึง การประชุมร่วมกัน
ของรัฐสภา และให้หมายความรวมถึงการประชุมวุฒิสภา
ทำหน้าที่รัฐสภาในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร
ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎร
ถูกยุบ หรือเหตุอื่นใดด้วย

“ที่ประชุมรัฐสภา” หมายถึง ที่ประชุมร่วมกันของ
รัฐสภา และให้หมายความรวมถึงที่ประชุมวุฒิสภาทำหน้าที่
รัฐสภาในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุ
สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุ
อื่นใดด้วย

“สถานที่ประชุมของรัฐสภา” หมายถึง สถานที่ประชุมของรัฐสภา ณ อาคารที่ทำการของรัฐสภา เว้นแต่ ในกรณีจำเป็นที่เป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจประชุมในอาคารที่ทำการของรัฐสภาได้ประธานรัฐสภาอาจกำหนดสถานที่ประชุมของรัฐสภา ณ สถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวก็ได้

“เลขาธิการรัฐสภา” หมายถึง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขาธิการรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาตามข้อบังคับนี้

“รองเลขาธิการรัฐสภา” หมายถึง เลขาธิการวุฒิสภาซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นรองเลขาธิการรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๔ ให้ประธานรัฐสภารักษาราชการตามข้อบังคับ และมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

หน้าที่และอำนาจของประธานรัฐสภา
รองประธานรัฐสภา และหน้าที่ของเลขาธิการรัฐสภา
และรองเลขาธิการรัฐสภา

หน้าที่และอำนาจ ข้อ ๕ ประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจ
ประธานรัฐสภา ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นประธานของที่ประชุมรัฐสภา และต้อง
วางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่
- (๒) กำหนดการประชุมรัฐสภา
- (๓) ควบคุมและดำเนินกิจการของรัฐสภา
- (๔) รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมรัฐสภา
ตลอดถึงบริเวณรัฐสภา
- (๕) เป็นผู้แทนรัฐสภาในกิจการภายนอก
- (๖) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ
ตาม (๗)

(๗) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้
หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

หน้าที่และอำนาจ ข้อ ๖ รองประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจช่วย
รองประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภาในกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของ
ประธานรัฐสภาหรือปฏิบัติการตามที่ประธานรัฐสภา
มอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา หรือมีแต่
ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานรัฐสภา
เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา

ข้อ ๗ เลขาธิการรัฐสภามีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

หน้าที่และ

(๑) นัดประชุมคณะกรรมาธิการครั้งแรก

อำนาจ

(๒) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม

เลขาธิการรัฐสภา

คณะกรรมาธิการเข้าปฏิบัติหน้าที่

(๓) ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

(๔) จัดทำรายงานการประชุมรัฐสภาและบันทึก

การออกเสียงลงคะแนน

(๕) ยืนยันมติของรัฐสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

(๖) รักษาสรพเอกสารข้อมูลและโสตทัศนวัสดุ

ของรัฐสภา

(๗) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่ประธานรัฐสภากำหนด

(๘) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

(๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

ข้อ ๘ รองเลขาธิการรัฐสภามีหน้าที่ช่วย

หน้าที่และอำนาจ

เลขาธิการรัฐสภาในกิจการอันเป็นหน้าที่ของเลขาธิการ

รองเลขาธิการ

รัฐสภา หรือปฏิบัติการตามที่เลขาธิการรัฐสภามอบหมาย

รัฐสภา

เมื่อไม่มีเลขาธิการรัฐสภา หรือเลขาธิการรัฐสภา
ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองเลขาธิการ
รัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการรัฐสภา

หมวด ๒ การประชุมรัฐสภา

ส่วนที่ ๑ วิธีการประชุม

การประชุม ข้อ ๙ การประชุมรัฐสภาให้เป็นการเปิดเผย
รัฐสภา เว้นแต่คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่
ของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้
ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ

การประชุม ในการประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟัง
เปิดเผย การประชุมรัฐสภาได้ตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด
และให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการถ่ายทอดสดการประชุม
ทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดที่
ประชาชนทั่วไปสามารถรับได้อย่างทั่วถึง โดยจัดให้มี
ล่ามภาษามือด้วยเว้นแต่มีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ
ในกรณีไม่สามารถถ่ายทอดสดการประชุมตาม
วรรคสองได้ ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการเผยแพร่บันทึก
ภาพและเสียงการประชุมดังกล่าวผ่านทางสื่อที่เหมาะสม
โดยเร็ว

การประชุมลับ ในการประชุมลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟัง
การประชุม เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานเท่านั้นให้
ประธานดำเนินการเพื่อมิให้มีการบันทึกภาพ บันทึกเสียง

หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการถ่ายทอดการประชุมสู่บุคคลภายนอกโดยมิได้รับอนุญาต

ข้อ ๑๐ การประชุมรัฐสภาให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๖ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่สมาชิกรัฐสภาเข้าชื่อร้องขอให้ การเรียกประชุม นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศ รัฐสภา เรียกประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลภายในสามวันของวันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

เมื่อได้มีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาแล้ว ให้แจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

ข้อ ๑๒ การนัดประชุมรัฐสภาต้องทำเป็นหนังสือ การนัดประชุม เว้นแต่เมื่อประธานได้บอกนัดในที่ประชุมแล้วหรือเห็นว่าเป็นเรื่องด่วนจะนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน โดยไม่นับรวมวันส่งหนังสือและวันประชุม แต่ถ้าประธานรัฐสภาเห็นสมควรจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้ ในกรณีเร่งด่วนแต่ทั้งนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

ข้อ ๑๓ การนัดประชุมรัฐสภาตามข้อ ๑๒ ต้องส่ง การส่งระเบียบ ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาไปพร้อมกับหนังสือนัด วาระการประชุม รัฐสภา ส่วนเอกสารที่เกี่ยวข้องจะเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใดเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

การนัดประชุมหรือ

ข้อ ๑๔ การนัดประชุมตามข้อ ๑๒ หรือ

การส่งเอกสาร

การส่งเอกสารตามข้อ ๑๓ อาจดำเนินการทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นเพิ่มเติมอีกทางหนึ่งด้วยก็ได้ เมื่อประธานรัฐสภาเห็นสมควร แต่หากมีสมาชิกผู้ใดร้องขอให้ส่งเอกสารในรูปแบบกระดาษ ก็ให้ดำเนินการส่งให้ตามนั้นด้วยเว้นแต่การจัดส่งเอกสารลับให้เป็นไปตามที่ประธานรัฐสภากำหนด

การจัดระเบียบ

ข้อ ๑๕ การจัดระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา

วาระการประชุม ให้จัดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) รับรองรายงานการประชุม
- (๓) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๔) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๕) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๖) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาก็ได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีขอให้จัดเรื่องซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน ก็ให้ประธานรัฐสภาพิจารณาและอาจจัดให้ตามที่คณะรัฐมนตรีขอ

ข้อ ๑๖ ก่อนเข้าประชุมทุกครั้งให้สมาชิกรัฐสภา องค์ประชุม ผู้มาประชุมลงชื่อในเอกสารที่จัดไว้หรือแสดงตนตามระเบียบที่ประธานรัฐสากำหนด เมื่อมีสมาชิกรัฐสภาลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

เมื่อมีสมาชิกรัฐสภามาลงชื่อครบองค์ประชุมและมีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้ว ให้ประธานดำเนินการประชุมได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมรัฐสภายืนขึ้นจนกว่าประธานได้นั่งลง

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการหรือกระแสพระราชดำรัส ให้ผู้อยู่ในที่ประชุมรัฐสภายืนฟังตลอดเวลาที่อ่าน

ข้อ ๑๗ เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมรัฐสภาไป เลื่อนการประชุม สามสิบนาทีแล้ว สมาชิกรัฐสภายังไม่ครบองค์ประชุม ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมรัฐสภาไปก็ได้

ข้อ ๑๘ เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของ ประธาน ที่ประชุม ให้สมาชิกรัฐสภาผู้มีอายุสูงสุดซึ่งมาประชุมเป็น เฉพาะคราว ประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้น

ข้อ ๑๙ การประชุมรัฐสภา ให้ที่ประชุมรัฐสภา พิจารณาตามเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระ การประชุมรัฐสภาที่จัดไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภา จะลงมติเป็นอย่างอื่น

การกล่าวถ้อยคำ ข้อ ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุม
ต่อที่ประชุม รัฐสภา ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้ว จึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

กรณีที่รัฐมนตรี ข้อ ๒๑ ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใด
ขอแถลงหรือชี้แจง ต่อที่ประชุมรัฐสภา ให้ประธานพิจารณาอนุญาต
ต่อที่ประชุม

สมาชิกรัฐสภาอาจซักถามเพื่อความกระจ่าง ในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่รัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ เมื่อเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับ ความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

อำนาจประธาน ข้อ ๒๒ ประธานมีอำนาจปรึกษาที่ประชุมรัฐสภา
ในการขอปรึกษา ในปัญหาใด ๆ สั่งพักการประชุมรัฐสภาเลื่อนการประชุม
ที่ประชุม รัฐสภา หรือเลิกการประชุมรัฐสภาได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าประธานลงจากบัลลังก์โดยมิได้สั่งอย่างใด ให้เลิกการประชุมรัฐสภา

รายงาน ข้อ ๒๓ รายงานการประชุมรัฐสภาเมื่อเลขาธิการ
การประชุม รัฐสภาจัดทำเสร็จแล้ว ให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ก่อนที่จะเสนอให้รัฐสภารับรองให้ทำสำเนาไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงาน

เลขานุการวุฒิสภา ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา
 ตรวจสอบได้รวมทั้งเสนอให้สมาชิกวุฒิสภาตรวจสอบทางสื่อ
 อิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นด้วย

รายงานการประชุมวุฒิสภาทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อ
 สมาชิกวุฒิสภาที่มาประชุม ที่ลาการประชุมที่ขาดการประชุม
 และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนแต่ละเรื่อง

สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน การแก้ไขเพิ่มเติม
 การประชุมวุฒิสภาดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริงโดยยื่นคำขอ รายงานการประชุม
 แก้ไขเพิ่มเติมต่อเลขานุการวุฒิสภา ถ้าเลขานุการวุฒิสภา
 ไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้น
 มีสิทธิที่จะยื่นยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานวุฒิสภา
 เพื่อให้รัฐสภาวินิจฉัย

ข้อ ๒๔ รายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งใด
 เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาตรวจสอบแล้วถ้ามี
 การแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยสมาชิกวุฒิสภาขอให้
 แก้ไขเพิ่มเติม ในคราวที่รัฐสภาพิจารณารับรองรายงาน
 การประชุมวุฒิสภานั้น เลขานุการวุฒิสภาจะต้องแถลงต่อ
 ที่ประชุมวุฒิสภาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อ ๒๕ เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองรายงาน การรับรองรายงาน
 การประชุมวุฒิสภาครั้งใดแล้ว ให้ประธานรัฐสภาลงลายมือ การประชุม
 ชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมรัฐสภาที่ยังมิได้มีการรับรอง เพราะเหตุที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือไม่มีสภาผู้แทนราษฎรเพราะเหตุอื่นใดให้เลขาธิการรัฐสภามั่นึกเหตุนั้นไว้ และลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การจดยางาน ข้อ ๒๖ การประชุมลับต้องจดยางานการประชุม
การประชุมลับ ทุกครั้ง เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาอาจมีมติไม่ให้จดยางาน
การประชุมลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้
แต่ให้มีบันทึกเหตุการณ์ไว้

การเปิดเผยรายงาน ข้อ ๒๗ การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ
การประชุมลับ ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมรัฐสภา
การจัดพิมพ์ ข้อ ๒๘ ให้เลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้พิมพ์และ
รายงานการประชุม โฆษณารายงานการประชุมรัฐสภา เพื่อเป็นการเปิดเผยให้
ประชาชนทราบได้ทั่วไป ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุม
ลับที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติไม่ให้เปิดเผย

ส่วนที่ ๒

การเสนอญัตติ

การเสนอญัตติ ข้อ ๒๙ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็น
หนังสือต่อประธานรัฐสภา และต้องมีสมาชิกรัฐสภารับรอง
ไม่น้อยกว่าสิบคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้
โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๐ ญัตติขอให้ประชุมลับตามมาตรา ๑๒๗ ญัตติที่ไม่ต้องมี
 ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตาม ผู้รับรอง
 มาตรา ๑๓๑ ญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปของผู้นำฝ่ายค้าน
 ในสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๕๕ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม
 รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖ ญัตติขอให้รัฐสภามีมติยกเว้น
 เพื่อไม่ต้องเสนอรายชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ใน
 บัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๒๗๒
 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ และญัตติที่คณะรัฐมนตรี
 เป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ ๓๑ ญัตติขอให้รัฐสภามีมติว่ากรณีมีปัญหา ญัตติปัญหาเกี่ยวกับ
 เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๐ (๒) หน้าที่และอำนาจของ
 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้เสนอต้องมีจำนวน รัฐสภาตาม มาตรา ๒๑๐ (๒)
 สมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๓๒ ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอร่างหน้าหรือ ญัตติที่ไม่ต้อง
 เป็นหนังสือ เสนอร่างหน้าหรือ
เป็นหนังสือ

(๑) ขอให้ปรึกษาหรือพิจารณาเป็นเรื่องด่วน

(๒) ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา

(๓) ขอให้ลงมติตามข้อ ๒๖

(๔) ญัตติในข้อ ๓๓ ข้อ ๔๕ ข้อ ๔๖ ข้อ ๔๗

ข้อ ๔๘ หรือข้อ ๑๕๐

(๕) ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ญัตติที่เสนอได้ ข้อ ๓๓ เมื่อที่ประชุมรัฐสภากำลังปรึกษาหรือ
ในขณะที่ที่ประชุม พิจารณาญัตติโดยอยู่ ห้ามเสนอญัตติอื่นนอกจากญัตติ
กำลังพิจารณา ต่อไปนี้
ญัตติอื่น

(๑) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา
 ที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน
 เพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการ
 เพื่อพิจารณาหรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลง
 ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น

(๓) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(๔) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา

(๕) ขอให้ปิดอภิปราย

ญัตติตาม (๒) (๔) หรือ (๕) เมื่อที่ประชุมรัฐสภา
 ลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามเสนอญัตติอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ ๓๔ ญัตติตามข้อ ๓๓ (๕) ห้ามผู้ใดเสนอ
 ในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

การเสนอและ ข้อ ๓๕ ญัตติที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ สมาชิก
การรับรองญัตติ รัฐสภาผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อในญัตตินั้น

ข้อ ๓๖ ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ
 ให้ผู้รับรองญัตติแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ
 เว้นแต่การรับรองการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้ง
 เป็นนายกรัฐมนตรีตามข้อ ๑๓๖

ข้อ ๓๗ การแก้ไขเพิ่มเติมญัตติหรือการถอน การแก้ไขเพิ่มเติม
 ญัตติที่ประธานรัฐสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม หรือการถอนญัตติ
 รัฐสภา จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม
 รัฐสภา

ข้อ ๓๘ การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอ การถอนชื่อ
 ญัตติใด หรือจากการเป็นผู้รับรอง จะกระทำได้เฉพาะ จากการเป็น
 ก่อนที่ประธานรัฐสภาสั่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระ ผู้ร่วมเสนอญัตติ
 การประชุมรัฐสภา ในกรณีที่ประธานรัฐสภาสั่งบรรจุญัตติ หรือจากการเป็น
 นั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาแล้ว จะถอนชื่อได้ ผู้รับรองญัตติ
 ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมรัฐสภา

ข้อ ๓๙ การขอลอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใด การขอลอนหรือ
 ก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติจะกระทำได้เฉพาะ การขอแก้ไขเพิ่มเติม
 ภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ คำแปรญัตติ

ข้อ ๔๐ ญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุม
 รัฐสภาแล้ว การเสนอญัตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกัน
 จะกระทำมิได้

ญัตติหรือคำแปรญัตติใดถึงวาระพิจารณา กรณีที่ญัตติหรือ
 ในที่ประชุมรัฐสภาแล้ว ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติ คำแปรญัตติตกไป
 ไม่ชี้แจงในที่ประชุมรัฐสภา หรือผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติ
 ไม่อยู่ในที่ประชุมรัฐสภาโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะ
 ผู้รับมอบหมาย ญัตติหรือคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องมอบแก่สมาชิก
 รัฐสภาและต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานรัฐสภา

ข้อ ๔๑ ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามนำญัตติ ซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสน่อีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ญัตติที่ยังมิได้มีการลงมติหรือญัตติที่ประธานรัฐสภาจะอนุญาต ในเมื่อพิจารณาเห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๓

การอภิปราย

ผู้มีสิทธิ ข้อ ๔๒ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอญัตติ
อภิปรายก่อน หรือผู้แปรญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติ มีหลายคน ให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรณีกรรมการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมการผู้รับมอบหมายจากกรรมการซึ่งได้สงวนความเห็นผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติ สมาชิกรัฐสภาหรือกรรมการผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในชั้นคณะกรรมการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้แปรญัตติด้วย

ลำดับใน ข้อ ๔๓ เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว
การอภิปราย การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกัน ระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้าน ย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับ และไม่ให้นับเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ ๔๔ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะ กรณีมีผู้ขอ
ให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติผู้แปรญัตติ อภิปรายหลายคน
และผู้ซึ่งยังมีได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๔๕ ในการอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือ ลักษณะ
เกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ การอภิปราย
วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามนำเอกสารใด
มาอ่านในที่ประชุมรัฐสภาโดยไม่จำเป็น และห้ามนำวัตถุใด
เข้ามาแสดงในที่ประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ เว้นแต่ประธาน
จะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ
ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามกล่าวถึงสถาบัน
พระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกรัฐสภาหรือบุคคลใด
โดยไม่จำเป็น

ข้อ ๔๖ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอ
สมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้

ข้อ ๔๗ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดต้องการประท้วงว่ามี การประท้วง
การฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ ประธาน
ต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มี
การฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของ
ประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

การถอนคำพูด ข้อ ๔๘ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ ๔๗ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตน หรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้ ถ้าผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมรัฐสภาโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธานให้ประธานบันทึกพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

การยุติ ข้อ ๔๙ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ
การอภิปราย (๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมรัฐสภาลงมติให้ปิดอภิปราย

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

การอภิปรายสรุป ข้อ ๕๑ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะต้องลงมติในเรื่องนั้น จึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนหนึ่งมีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติ

การชี้แจง ข้อ ๕๒ ประธานอาจอนุญาตให้รัฐมนตรีมอบหมาย
ข้อเท็จจริง ให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมรัฐสภาประกอบการอภิปรายของรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ ๕๓ ถ้าประธานให้สัตยาบันด้วยการเคาะค้อน อำนาจประธาน
หรือยื่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูด หยุดพูดและนั่งลงทันที ในการประชุม

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๕๔ ในกรณีที่จะต้องมิตติของรัฐสภา ให้ การลงมติ
ประธานมีสัตยาบันให้สมาชิกรัฐสภาทราบก่อนลงมติและ
การลงมิตตต้องมีสมาชิกรัฐสภาครบองค์ประชุม

ในกรณีที่ถ้าความเห็นของที่ประชุมรัฐสภา
มีสองฝ่ายให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า
และถ้าความเห็นของที่ประชุมรัฐสภามีตั้งแต่สองฝ่าย
ขึ้นไป ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุดวันแต่
ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้

ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียง
เพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดการออกเสียงชี้ขาด
ของประธานให้กระทำการเปิดเผย โดยจะให้เหตุผล
หรือไม่ก็ได้

ข้อ ๕๕ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำ การออกเสียง
เป็นการเปิดเผย แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอหรือสมาชิก ลงคะแนน
รัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่า
สี่สิบคนขอให้กระทำการลับจึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีร้องขอหรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตามวรรคหนึ่งถ้ามีสมาชิกรัฐสภาคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกรัฐสภาในที่ประชุมรัฐสภาให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันมิได้

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย ข้อ ๕๖ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด

(๒) เรียกชื่อสมาชิกรัฐสภาตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคน ตามวิธีที่ประธานกำหนด

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมรัฐสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๑) หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้อง ให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) หรือ (๓) ได้ต่อเมื่อสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติและที่ประชุมรัฐสภานุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๕๘

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) หรือวรรคสองให้ประธานเชิญสมาชิกรัฐสภาทุกคนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

ข้อ ๕๗ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ การออกเสียง
ดังต่อไปนี้ ลงคะแนนลับ

(๑) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซอง
ที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย ✓
ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย X ส่วนผู้ไม่ออกเสียง
ให้เขียนเครื่องหมาย O

(๒) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมรัฐสภาเห็นสมควรเฉพาะ
กรณี

ให้นำความในข้อ ๕๖ วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๕๘ เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๕๖ (๑) การนับคะแนน
ถ้าสมาชิกรัฐสภาร้องขอให้มีการนับใหม่โดยมีผู้รับรอง เสียงใหม่
ไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ และให้
เปลี่ยนวิธีการลงคะแนนเป็นวิธีตามข้อ ๕๖ (๒) เว้นแต่
คะแนนเสียงมีความต่างกันเกินกว่าสามสิบคะแนนจะขอให้
มีการนับคะแนนเสียงใหม่มิได้

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๕๖ (๒)
แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ข้อ ๕๙ สมาชิกวุฒิสภาซึ่งเข้ามาในที่ประชุม
รัฐสภาระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียง
ลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการลงคะแนน

ข้อ ๖๐ เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ให้ การประกาศมติ
ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมรัฐสภาทันที ถ้าเรื่องใด ต่อที่ประชุม

รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่า มติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใดก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้ประกาศมติต่อที่ประชุมรัฐสภาจากผลการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีตามข้อ ๕๗ แล้ว ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ข้อ ๖๑ ผู้ใดที่ไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมรัฐสภาว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัย โดยการออกเสียงลงคะแนน

การบันทึกและ

การเปิดเผย

การออกเสียง

ลงคะแนน

ข้อ ๖๒ ให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาแต่ละคนและเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ ณ บริเวณรัฐสภา รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนทราบได้ทั่วไปเว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับตามข้อ ๕๗

หมวด ๓

กรรมวิธีการ

ข้อ ๖๓ การตั้งคณะกรรมการกิจการของรัฐสภา การตั้ง
กรรมวิธีการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้อง คณะกรรมการ
มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวน ของรัฐสภา
สมาชิกของแต่ละสภา และกรรมวิธีการที่ตั้งจากผู้ที่เป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียง
กับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ
แต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการ
จะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใด
กระทำการแทนมิได้

ข้อ ๖๔ ภายใต้บังคับข้อ ๖๓ ในการเลือกตั้ง การเลือกตั้ง
คณะกรรมการของรัฐสภา สมาชิกรัฐสภาแต่ละคน มีสิทธิ คณะกรรมการ
เสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมวิธีการ การเสนอนั้นต้องมี
สมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ถ้ามีการเสนอชื่อ
กรรมวิธีการเท่ากับจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมด ให้ถือว่า
ผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อ
มากกว่าจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมด ให้ออกเสียงลงคะแนน
เป็นการลับ

องค์ประชุม ข้อ ๖๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมี
คณะกรรมการ กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
 กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุม ข้อ ๖๖ การประชุมคณะกรรมการให้นำ
คณะกรรมการ ข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมรัฐสภามาใช้บังคับ
 โดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน
 รองประธาน เลขานุการ และตำแหน่งอื่น ๆ จากกรรมการ
 ในคณะนั้น ๆ

ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้กรรมการ
 ผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมของคณะกรรมการเป็น
 ประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อดำเนินการเลือกตั้ง
 ประธานและรองประธาน

ภายใต้บังคับข้อ ๖๓ วรรคสอง คณะกรรมการ
 มีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใด ๆ
 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจตามที่จะมอบหมายได้

การเรียกเอกสาร ข้อ ๖๗ การเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือ
หรือบุคคลมาชี้แจง เรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น
 ในการประชุมคณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือ
 ชื่อประธานคณะกรรมการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน
 ประธานคณะกรรมการ

ข้อ ๖๘ ในการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การเข้าฟัง
 รัฐสภา รัฐมนตรี หรือผู้ซึ่งประธานของที่ประชุมอนุญาต การประชุม
 มีสิทธิเข้าฟังการประชุม คณะกรรมการ

ในการประชุมลับ ผู้ที่จะเข้าฟังการประชุมได้ต้อง
 เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจาก
 ประธานของที่ประชุม

ข้อ ๖๙ ภายใต้บังคับข้อ ๖๘ ผู้เสนอญัตติ การชี้แจง
 รัฐมนตรี และผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายมีสิทธิชี้แจงแสดง แสดงความเห็น
 ความคิดเห็นในที่ประชุม ในที่ประชุม
 ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นได้เฉพาะที่ คณะกรรมการ
 แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง
 ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือ
 ให้สมาชิกรัฐสภาผู้อื่นหรือกรรมการท่านใดท่านหนึ่ง
 กระทำแทนได้

ข้อ ๗๐ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของ การแต่งตั้งผู้ช่วย
 คณะกรรมการ คณะกรรมการอาจขอให้เลขาธิการ เลขานุการใน
 รัฐสภาแต่งตั้งข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน คณะกรรมการ
 ราษฎรคนหนึ่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการใน
 คณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๗๑ ให้เลขาธิการรัฐสภาประกาศกำหนดการ ประกาศกำหนด
 ประชุมคณะกรรมการไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการ การประชุม
 สภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และมี คณะกรรมการ

หนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบ
ญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณี ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า
สามวัน หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย
หรือเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ให้แจ้ง
คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

กรณีคำแปรญัตติ ข้อ ๗๒ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มา
ตกไป ชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัดจนเวลาล่วงไปเกินกว่า
สามสัปดาห์นับแต่เวลาที่ได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติได้
ให้คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไปเว้นแต่คณะกรรมการ
พิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จ หรือที่ประชุมอนุญาตให้เลื่อน
การชี้แจงออกไป

สงวนคำแปรญัตติ ข้อ ๗๓ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมาย
ไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวน
คำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้รัฐสภาวินิจฉัยก็ได้

สงวนความเห็น ข้อ ๗๔ กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของ
คณะกรรมการในข้อใด จะสงวนความเห็นไว้เพื่อขอให้
รัฐสภาวินิจฉัยก็ได้

การรายงาน ข้อ ๗๕ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำการ
ผลการพิจารณา พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามที่
ต่อรัฐสภา รัฐสภามอบหมายเสร็จแล้ว ให้รายงานต่อรัฐสภาตามระยะ
เวลาที่รัฐสภากำหนด

ในที่ประชุมรัฐสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง
ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว

ในวรรคหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลใดร่วมแถลงหรือชี้แจงด้วยก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากประธาน

ข้อ ๗๖ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่ ข้อสังเกตของ
 คณะรัฐมนตรี ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการ
 องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 ควรทราบหรือควรปฏิบัติก็ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าว
 นั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการ เพื่อให้รัฐสภา
 พิจารณา

ในการพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการ
 ให้รัฐสภาลงมติว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยโดยไม่มี
 การอภิปราย

ในกรณีที่รัฐสภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของ
 คณะกรรมการให้ประธานรัฐสภาแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี
 ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระ
 องค์การอัยการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่
 ประธานรัฐสภาส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการให้
 คณะรัฐมนตรี ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ
 องค์การอิสระ องค์การอัยการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ
 ให้คณะรัฐมนตรี ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ
 องค์การอิสระองค์การอัยการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งให้
 ประธานรัฐสภาทราบว่า ได้ปฏิบัติตามข้อสังเกตนั้นประการใด

หรือไม่ และให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ที่ประชุมรัฐสภาทราบ
ในโอกาสแรกที่มีการประชุมรัฐสภา

กรณี ข้อ ๗๗ ถ้ารัฐสภามีมติให้คณะกรรมการใด
คณะกรรมการ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด
พิจารณาไม่เสร็จ ให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการนั้น
ตามเวลาที่กำหนด กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษา
ไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการ
ต้องรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบโดยด่วน

การขยายเวลาใน ให้ประธานรัฐสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่
การพิจารณา กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควรแล้วแจ้งให้ที่ประชุม
รัฐสภาทราบภายหลัง

การนับระยะเวลา การนับระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งและ
ในการพิจารณา วรรคสอง ให้เริ่มนับแต่วันที่รัฐสภามีมติกำหนดระยะเวลา

การเปิดเผย ข้อ ๗๘ คณะกรรมการต้องเปิดเผยบันทึก
บันทึกการประชุม การประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหา
หรือรายงาน ข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณีให้ประชาชน
ทราบ เว้นแต่รัฐสภามีมติมิให้เปิดเผย

การพ้นจาก ข้อ ๗๙ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

ตำแหน่งของ (๑) สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎร
กรรมการ ถูกยุบ หรือไม่มีสภาผู้แทนราษฎรเพราะเหตุอื่นใด

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๕) รัฐสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๘๐ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการใน กรณีตำแหน่ง
คณะกรรมการไต่สวน ให้ประธานคณะกรรมการ กรรมการ
แจ้งต่อประธานรัฐสภา เพื่อขอให้รัฐสภาตั้งกรรมการ ว่างลง
แทนตำแหน่งที่ว่าง

หมวด ๔

การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่าง พ.ร.ป.
ต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญ

(๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ

(๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงาน
การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้เสนอมาพร้อมบันทึก
ประกอบตามวรรคหนึ่ง

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง

ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา
การพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นและ
วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประธาน
รัฐสภากำหนด

ร่าง พ.ร.ป. ข้อ ๘๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ที่มีผู้เสนอตาม ที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๑ ของรัฐธรรมนูญให้ประธาน
ม. ๑๓๑ ของ รัฐสภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่อง ให้ประธาน
รัฐธรรมนูญ รัฐสภาแจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับ

การขอ ข้อ ๘๓ ในกรณีที่มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่าง
แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญก่อนที่จะประธานรัฐสภา
ร่าง พ.ร.ป. ส่งบรรจุร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเข้า
ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาให้ผู้เสนอที่ลงชื่อไว้เดิมทุกคน
ร่วมลงชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญด้วยเว้นแต่เป็นการขอแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย
ที่ไม่มีผลทำให้หลักการตามข้อ ๘๑ (๑) หรือสาระสำคัญ
แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเปลี่ยนไป
จากเดิม

การบรรจุ ข้อ ๘๔ เมื่อประธานรัฐสภาตรวจสอบร่างพระราช
ร่าง พ.ร.ป. เข้าสู่ บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้วไม่พบข้อบกพร่อง ให้บรรจุ
ระเบียบวาระ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

ให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา

ระยะเวลา

ในการพิจารณา

ร่าง พ.ร.ป.

ข้อ ๘๕ ในกรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีผู้เสนอตามมาตรา ๑๓๑ (๒) ของรัฐธรรมนูญ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้เสนอทราบ หากผู้เสนอไม่คัดค้านความเห็นของประธานรัฐสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคำแจ้งให้ถือว่าไม่มีกรณีเป็นที่สงสัยตามมาตรา ๑๓๔ ประกอบมาตรา ๑๓๒ ของรัฐธรรมนูญ ก็ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง

กรณีประธาน

รัฐสภาเห็นว่า

เป็นร่าง พ.ร.ป.

เกี่ยวกับการเงิน

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งแล้วหากไม่พิจารณาให้คำรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้เสนอทราบ

หากผู้เสนอแจ้งคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔

วาระการพิจารณา ข้อ ๘๖ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ
ร่าง พ.ร.ป. รัฐธรรมนูญให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

การพิจารณา ข้อ ๘๗ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ
ร่าง พ.ร.ป. รัฐธรรมนูญในวาระที่หนึ่ง ให้รัฐสภาพิจารณาและลงมติว่า
วาระที่หนึ่ง จะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
 ประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

การพิจารณาร่าง ในกรณีที่รัฐสภามีมติให้พิจารณาร่างพระราช
พ.ร.ป. มีหลักการ บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการทำนองเดียวกัน
ทำนองเดียวกัน หลายฉบับรวมกัน รัฐสภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับ
หลายฉบับรวมกัน หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละ
 ฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อรัฐสภาได้มีมติรับ
 หลักการแล้วให้รัฐสภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติ
 ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระ
 ที่สอง

การเริ่มนับ กรณีตามวรรคสอง ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
ระยะเวลา ตามข้อ ๘๔ ให้เริ่มนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาให้บรรจุร่าง
ในการพิจารณา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ใช้เป็นหลักในการ
ร่าง พ.ร.ป. พิจารณาในวาระที่สอง

การพิจารณา ข้อ ๘๘ ในกรณีที่รัฐสภามีมติในวาระที่หนึ่งรับ
ร่าง พ.ร.ป. หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้
วาระที่สอง รัฐสภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราช
 บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการ

ข้อ ๘๙ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ จะให้คณะกรรมการวิสามัญ เป็นผู้พิจารณาก็ได้ และต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาที่รัฐสภากำหนดหากคณะกรรมการเห็นว่า จะพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธาน คณะกรรมการต้องรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบและให้ ประธานรัฐสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้ที่ประชุมรัฐสภา ทราบภายหลัง ทั้งนี้ การขยายเวลาดังกล่าวให้ขยายได้ ไม่เกินหนึ่งครั้ง

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.ป. โดย
คณะกรรมการ
วิสามัญ

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำได้ ต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกรัฐสภาเสนอ ญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน และที่ประชุมรัฐสภาอนุมัติ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.ป.
โดยกรรมการ
เต็มสภา

คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือ ตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

ข้อ ๙๐ การตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะต้องมีสัดส่วน บุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อจำนวนไม่เกินหนึ่งในหกของ จำนวนกรรมการทั้งหมดประกอบด้วย

การตั้ง
คณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณา
ร่าง พ.ร.ป.

การตั้ง การตั้งคณะกรรมการการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่าง
คณะกรรมการการ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ประธานรัฐสภา
วิสามัญพิจารณา วินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
ร่าง พ.ร.ป. มีสาระ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพให้ตั้งจากบุคคลประเภท
สำคัญเกี่ยวกับ ดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคล
เด็ก เยาวชน ประเภทนั้นโดยตรงร่วมเป็นกรรมการการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่า
สตรี ผู้สูงอายุ หนึ่งในสามของจำนวนกรรมการการวิสามัญทั้งหมด
หรือคนพิการ
หรือทุพพลภาพ

การเลือกตั้งคณะกรรมการ และการประชุมคณะกรรมการ
 กรรมการ ให้นำความในหมวด ๓ กรรมการ มาใช้บังคับ
 โดยอนุโลม

การเสนอ ข้อ ๙๑ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ
คำแปรญัตติ รัฐธรรมนูญชั้นคณะกรรมการที่รัฐสภาตั้งสมาชิกรัฐสภา
ร่าง พ.ร.ป. ผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อ
 ประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจาก
 วันที่รัฐสภารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญ เว้นแต่รัฐสภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติ
 สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้เป็น
 อย่างอื่น

การแปรญัตติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือ
 แก้ไขมาตราเดิมต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราช
 บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

ข้อ ๙๒ เมื่อคณะกรรมการการได้พิจารณาร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วให้เสนอร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น โดยแสดงร่างเดิม และการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานรัฐสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไข เพิ่มเติมในมาตราใดบ้างและถ้ามีการแปรญัตติ มติของ คณะกรรมการการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวน ความเห็นของกรรมการ และในกรณีที่คณะกรรมการมีการ รับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก็ให้ระบุไว้ใน รายงานด้วย

การดำเนินการเมื่อ
คณะกรรมการ
พิจารณาร่าง
พ.ร.ป. เสร็จแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่ คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติให้บันทึกข้อสังเกต ดังกล่าวนั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ ที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาและให้นำความในข้อ ๙๖ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

กรณีมีข้อสังเกตที่
คณะรัฐมนตรี
ควรทราบหรือ
ควรปฏิบัติ

ข้อ ๙๓ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในขั้นรับหลักการ ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการ พิจารณาในวาระที่สองถ้ารัฐสภาได้ลงมติแก้ไขเพิ่มเติมใน มาตราใดและประธานรัฐสภาเห็นเอง หรือมีสมาชิกรัฐสภา ทักท้วงต่อประธานรัฐสภาโดยมีจำนวนสมาชิกรัฐสภารับรอง

กรณีมีการ
แก้ไขเพิ่มเติม
ร่าง พ.ร.ป.
ในวาระที่สอง
ทำให้มีลักษณะ
เกี่ยวกับการเงิน

ไม่น้อยกว่าสี่สิบคนว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานรัฐสภาส่งรับการลงมติในวาระที่สามไว้ก่อนและส่งให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะของสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้วินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มกราคมดังกล่าว และให้นำความในข้อ ๘๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณี ข้อ ๘๔ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับแจ้งเรื่องการ
นายกรัฏมนตรี รับรองร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเงิน
ให้คำรับรอง การเงินจากนายกรัฏมนตรีตามข้อ ๘๓ แล้ว ให้รัฐสภา
ร่าง พ.ร.ป. ดำเนินการลงมติในวาระที่สามต่อไปถ้านายกรัฏมนตรี
เกี่ยวกับการเงิน ไม่ให้คำรับรอง ให้รัฐสภาดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้
ตามข้อ ๘๓ หรือ ไม่ให้คำรับรอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นร่าง
ไม่ให้คำรับรอง พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

การพิจารณา ข้อ ๘๕ ในกรณีที่รัฐสภาไม่มีมติให้พิจารณาร่าง
ร่าง พ.ร.ป. โดย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกรรมการ
กรรมการการ เติมสภา ให้ถือว่าสมาชิกรัฐสภาทุกคนในที่ประชุมรัฐสภา
เต็มสภา ประกอบกันเป็นคณะกรรมาธิการและประธานของที่ประชุม
 มีฐานะเป็นประธานคณะกรรมาธิการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาเป็นการพิจารณาชั้นคณะกรรมาธิการและการพิจารณาของรัฐสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป

ข้อ ๙๖ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกรัฐสภาอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติ หรือกรรมการที่มีการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.ป. ที่
คณะกรรมการ
พิจารณาเสร็จแล้ว

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิมให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙๗ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๙๖ จนจบร่างแล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณารั้งนี้สมาชิกรัฐสภาอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

กรณีพิจารณา
ตามข้อ ๙๖
จนจบร่างแล้ว

ข้อ ๙๘ เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่สองเสร็จแล้วให้รัฐสภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีการอภิปราย

การพิจารณาร่าง
พ.ร.ป. วาระที่สาม

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมี
คะแนนเสียงเห็นชอบมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก
รัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรณีรัฐสภา
ลงมติเป็นผลให้
ร่าง พ.ร.ป. ตกไป

ข้อ ๙๙ ในกรณีที่รัฐสภาลงมติในวาระที่หนึ่ง
ไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญก็ดี
หรือลงมติในวาระที่สามด้วยคะแนนเสียงเห็นชอบไม่มากกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ก็ดี
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๑๐๐ ในกรณีที่รัฐสภาลงมติในวาระที่สาม
เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้
ดำเนินการตามข้อ ๑๐๒ ต่อไป

กรณีรัฐสภา
พิจารณาร่าง
พ.ร.ป. ไม่แล้วเสร็จ
ตามกำหนด

ข้อ ๑๐๑ ในกรณีที่รัฐสภาพิจารณาร่างพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา
หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาให้บรรจุ
ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาให้ถือว่ารัฐสภาให้
ความเห็นชอบตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง และให้
ดำเนินการตามข้อ ๑๐๒ ต่อไป

การให้ความเห็น
ของศาลฎีกา
ศาลรัฐธรรมนูญ
หรือองค์กรอิสระ
ที่เกี่ยวข้องต่อร่าง
พ.ร.ป. ที่รัฐสภาให้
ความเห็นชอบแล้ว

ข้อ ๑๐๒ ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ไปยัง
ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ เพื่อให้
ความเห็น หากศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระ

ที่เกี่ยวข้องไม่มีข้อหักท้วงภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญต่อไป

ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นต่อรัฐสภาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบนั้นมีข้อความใดที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน เพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ทั้งนี้รัฐสภามีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ตามที่เห็นสมควรได้ และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญต่อไป

ข้อ ๑๐๓ ในกรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบและได้ดำเนินการตามข้อ ๑๐๒ แล้วมีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่าง การพิจารณาของรัฐสภาประธานรัฐสภาอาจขอปรึกษาหรือ สมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ให้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมา พิจารณาทบทวน หากที่ประชุมรัฐสภาลงมติเห็นชอบด้วย คะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภา ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ก็ให้ดำเนินการได้

ร่าง พ.ร.ป.
ที่รัฐสภาให้
ความเห็นชอบ
และดำเนินการ
ตามข้อ ๑๐๒ แล้ว
มีข้อผิดพลาด
เกิดขึ้นระหว่าง
การพิจารณา
ของรัฐสภา

การขอปรึกษาหรือญัตติตามวรรคหนึ่งต้องระบุประเด็นที่จะขอนำมาพิจารณาทบทวนและให้เหตุผลที่ชัดเจน

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และให้กระทำในที่ประชุมรัฐสภา

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสามแล้ว ให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญต่อไป

การชะลอร่าง
พ.ร.ป. ที่รัฐสภา
ให้ความเห็นชอบ
ก่อนส่งไปยัง
นายกรัฐมนตรี

ข้อ ๑๐๔ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ และได้ดำเนินการตามข้อ ๑๐๒ แล้ว ก่อนส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาชะลอไว้สามวัน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้ประธานรัฐสภาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

หมวด ๕
การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑
การเสนอและการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการ
ตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ
ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๐๕ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ จากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้นำความในข้อ ๘๑ ข้อ ๘๒ และข้อ ๘๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

การบรรจุ
ระเบียบวาระ ร่าง
พ.ร.บ. ที่จะตราขึ้น
ตามหมวด ๑๖
ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๐๖ ในกรณีที่ประธานรัฐสภาได้รับคำร้องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๒๗๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาแล้วแต่กรณี เพื่อทราบ และให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการร่วมตามมาตรา ๒๗๐ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมให้เป็นที่สุด

การวินิจฉัย กรณี
ส.ส. หรือ ส.ว.
ขอให้วินิจฉัย
ร่าง พ.ร.บ. ตาม
มาตรา ๒๗๐
วรรคสาม
ของรัฐธรรมนูญ

เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำวินิจฉัยของ
คณะกรรมการร่วมตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประธานรัฐสภา
แจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภา
แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการต่อไปตามคำวินิจฉัยนั้น

การบรรจุ
ระเบียบวาระเมื่อ
กรรมการร่วม
วินิจฉัยว่าเป็นร่าง
พ.ร.บ. ที่จะตราขึ้น
ตามหมวด ๑๖
ของรัฐธรรมนูญ ข้อ ๑๐๗ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับร่างพระราช
บัญญัติที่คณะกรรมการร่วมวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราช
บัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูป
ประเทศ จากประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภา
แล้วแต่กรณี ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระ
การประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

วาระ
การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ. ที่จะ
ตราขึ้นตาม
หมวด ๑๖
ของรัฐธรรมนูญ ข้อ ๑๐๘ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่จะ
ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ
ให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ และให้นำความใน
หมวด ๔ การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

ตามมาตรา ๒๗๑ ของรัฐธรรมนูญ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ที่ต้องยับยั้งไว้ ข้อ ๑๐๙ ร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๒๗๑
(๑) หรือ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องยับยั้งไว้โดยบทบัญญัติ
มาตรา ๑๓๗ ของรัฐธรรมนูญ เมื่อกำหนดเวลาตาม

มาตรา ๑๓๘ ของรัฐธรรมนูญได้ล่วงพ้นไป สมาชิกรัฐสภาอาจเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน ให้ยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นขึ้นเพื่อให้ที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

มติของที่ประชุมรัฐสภาที่ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติตามวรรคสอง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรณีที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญ

หมวด ๖

การให้ความเห็นชอบ

ตามมาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๑๐ เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอให้รัฐสภา
พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตาม
มาตรา ๑๔๗ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้า
ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

การให้
ความเห็นชอบ
ตามมาตรา ๑๔๗
ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๑๑ เมื่อรัฐสภามีมติเห็นชอบตามข้อ ๑๑๐ แล้ว ให้รัฐสภา สมาชิกแทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับของแต่ละสภาเว้นแต่การนับระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภาตามมาตรา ๑๓๖ และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของรัฐสภาตามมาตรา ๑๓๒ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ให้เริ่มนับระยะเวลาดังตั้งแต่วันที่รัฐสภามีมติเห็นชอบ

หมวด ๗

การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบ หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญ

<u>การรับฟังคำชี้แจง</u> <u>และการให้</u> <u>ความเห็นชอบ</u> <u>หนังสือสัญญา</u> <u>กำหนดเวลา</u> <u>ในการพิจารณา</u> <u>ให้ความเห็นชอบ</u> <u>หนังสือสัญญา</u>	ข้อ ๑๑๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีเสนอเรื่องเพื่อรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน ให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบหนังสือสัญญาตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ
---	--

ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาก่อนให้ความเห็นชอบให้นำความในหมวด ๓ กรรมการ มาใช้บังคับกับการพิจารณาของคณะกรรมการโดยอนุโลม

การตั้งคณะ
กรรมการ
เพื่อพิจารณา
หนังสือสัญญา

หมวด ๘

การเสนอและการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๑๓ การเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมิได้

การเสนอและ
การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๑๔ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้

ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

(๑) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๒) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง

การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกมาตราใดของ
รัฐธรรมนูญให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก
ไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

การเปิดเผย
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑๕ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอ
ต่อรัฐสภา ให้ประธานรัฐสภาเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ
และสามารถเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดของร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติมนั้นได้โดยสะดวกตามวิธีการที่ประธานรัฐสภา
กำหนด

ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
เข้าชื่อเสนอ ข้อ ๑๑๖ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่
ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้เลขาธิการรัฐสภา
จัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
เพิ่มเติมนั้นเพื่อให้รัฐสภาทราบด้วย

ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตาม
วรรคหนึ่ง ให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อ
เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น เป็นผู้เสนอและชี้แจง
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อที่ประชุมรัฐสภา

ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ที่มีผู้เสนอตาม
มาตรา ๒๕๖ (๑)
ของรัฐธรรมนูญ ข้อ ๑๑๗ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีผู้เสนอ
ตามมาตรา ๒๕๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญให้ประธานรัฐสภา
ทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่องให้ประธานรัฐสภา
แจ้งผู้เสนอทราบ

การขอแก้ไข
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
ก่อนบรรจุเข้า
ระเบียบวาระ ข้อ ๑๑๘ ในกรณีที่มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก่อนที่ประธานรัฐสภาสั่งบรรจุร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม

รัฐสภา ให้ผู้เสนอที่ลงชื่อไว้เดิมทุกคนร่วมลงชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย เว้นแต่เป็นการขอแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อยที่ไม่มีผลทำให้หลักการตามข้อ ๑๑๔ (๑) หรือสาระสำคัญแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเปลี่ยนไปจากเดิม

ข้อ ๑๑๙ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุมเว้นแต่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้นับแต่วันที่ตรวจสอบเอกสารถูกต้องครบถ้วน

กำหนดเวลา
ในการบรรจุ
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
เข้าระเบียบวาระ

ข้อ ๑๒๐ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

วาระใน
การพิจารณา

ข้อ ๑๒๑ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ในวาระที่หนึ่ง ให้รัฐสภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
วาระที่หนึ่ง

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระหนึ่ง
ที่ประชุมรัฐสภาจะตั้งคณะกรรมการพิจารณา ก่อน
รับหลักการก็ได้

ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติให้พิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหลายฉบับร่วมกันรัฐสภาจะ
ลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติมแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อ
ที่ประชุมรัฐสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้ลงมติว่าจะใช้ร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณา
ในวาระที่สอง

ข้อ ๑๒๒ ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติในวาระ
ที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้
พิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

การพิจารณา
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
วาระที่สอง ข้อ ๑๒๓ การพิจารณาในวาระที่สอง ให้ที่ประชุม
รัฐสภาตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งจากสมาชิกรัฐสภา
เพื่อพิจารณามีจำนวนไม่เกินสี่สิบห้าคน และกรรมการที่
ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตาม
หรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา
และกรรมการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ใน
สภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๒๔ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมชั้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติลงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันถัดจากวันที่รัฐสภารับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่รัฐสภาจะกำหนดเวลาแปรญัตติ สำหรับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น

ข้อ ๑๒๕ เมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานรัฐสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการสิทธิมนุษยชนไว้ในงานด้วย

การสงวน
คำแปรญัตติ
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

การแปรญัตติ
เพิ่มมาตราขึ้นใหม่
ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

กรณีที่
คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชน
พิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม
เสร็จแล้ว

การบรรจุ ข้อ ๑๒๖ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับร่างรัฐธรรมนูญ
ระเบียบวาระ แก้ไขเพิ่มเติมและรายงานของคณะกรรมการการตาม
ร่างรัฐธรรมนูญ ข้อ ๑๒๕ แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา
แก้ไขเพิ่มเติมที่ ภายในสิบห้าวันกำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันใน
คณะกรรมการ สมัยประชุม
พิจารณาเสร็จแล้ว

การพิจารณา ข้อ ๑๒๗ ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
ร่างรัฐธรรมนูญ เพิ่มเติมที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้รัฐสภา
แก้ไขเพิ่มเติมที่ พิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียง
คณะกรรมการ ตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกรัฐสภาอภิปรายได้เฉพาะ
พิจารณาเสร็จแล้ว ถ้อยคำ หรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่มีการสงวน
 คำแปรญัติหรือที่มีการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่
 ประชุมรัฐสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณา ข้อ ๑๒๘ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
ร่างรัฐธรรมนูญ เพิ่มเติมที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอในวาระ
แก้ไขเพิ่มเติมที่ ที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ผู้แทนของประชาชน
ประชาชนผู้มี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอได้แสดงความคิดเห็นต่อ
สิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อ ที่ประชุมรัฐสภาด้วย โดยให้แสดงความคิดเห็นได้เฉพาะ
เสนอในวาระที่สอง ถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม
 เท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมชั้น
 คณะกรรมการ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชน
 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอได้แสดงความคิดเห็นด้วย

ข้อ ๑๒๙ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สอง การออกเสียง
 ขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็น ลงคะแนนใน
 ประมาณ วาระที่สอง

ข้อ ๑๓๐ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๒๗ จนจบร่าง การขอแก้ไขเพิ่มเติม
 แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งและ ถ้อยคำร่างรัฐธรรมนูญ
 ในการพิจารณารั้งนี้สมาชิกรัฐสภาอาจขอแก้ไขเพิ่มเติม แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อ
 ถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความใดมิได้ นอกจาก รัฐสภาพิจารณาจนจบ
 เนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ แล้วตามข้อ ๑๒๗

ข้อ ๑๓๑ เมื่อได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข การชะลอร่าง
 เพิ่มเติมในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน รัฐธรรมนูญแก้ไข
 เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาเป็นวาระที่สาม เพิ่มเติมที่พิจารณา
 ต่อไป วาระที่สองเสร็จแล้ว

ข้อ ๑๓๒ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข การพิจารณาร่าง
 เพิ่มเติมในวาระที่สาม ไม่มีการอภิปรายและให้ที่ประชุม รัฐธรรมนูญแก้ไข
 รัฐสภาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยในการที่จะให้ เพิ่มเติมวาระที่สาม
 ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย การออกเสียง
 ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนน ลงคะแนน
 เสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ในวาระที่สาม
 มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้ง
 สองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจาก
 พรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธาน
 สภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของทุกพรรคการเมือง
ดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อย
กว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของ
วุฒิสภา

กรณีรัฐสภาลงมติ ข้อ ๑๓๓ ในกรณีที่รัฐสภาลงมติในวาระที่หนึ่ง
เป็นผลให้ร่าง ไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือลงมติ
รัฐธรรมนูญแก้ไข ในวาระที่สามไม่เห็นชอบ ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
เพิ่มเติมตกไป นั้นเป็นอันตกไป

กรณีรัฐสภามีมติ ข้อ ๑๓๔ เมื่อรัฐสภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วย
ในวาระที่สาม กับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน
เห็นชอบกับ แล้วจึงให้ประธานรัฐสภาส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย
แก้ไขเพิ่มเติม ต่อไป

การดำเนินการของ ข้อ ๑๓๕ ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
ประธานรัฐสภา เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒
พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะ
ต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือ
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ
หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตาม
หน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการตามข้อ ๑๓๔ ให้
ประธานรัฐสภาดำเนินการ ดังนี้

(๑) ส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวไปให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงประชามติ ตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

(๒) ในกรณีที่ผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบ ด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ดำเนินการตาม ข้อ ๑๓๔ ต่อไป

(๓) ในกรณีที่ผลการออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบ กับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป

หมวด ๙

การพิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๑๓๖ การพิจารณาให้ความเห็นชอบนายก การพิจารณา
รัฐมนตรีตามมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ให้ความเห็นชอบ
ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับ นายกรัฐมนตรี
แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต่อที่ประชุมรัฐสภา

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง สมาชิกสภาผู้แทน การเสนอชื่อ
ราษฎรแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้หนึ่งชื่อจากบุคคลซึ่งมี นายกรัฐมนตรี
คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ ของ
รัฐธรรมนูญ ตามรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตาม
มาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของ
พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และต้องมีสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวน
สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การรับรองตามวรรคสอง ให้กระทำการเปิดเผย
ให้ประธานประกาศรายชื่อบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อ
ต่อที่ประชุมรัฐสภา

การออกเสียง ข้อ ๑๓๗ การออกเสียงลงคะแนนพิจารณา
ลงคะแนนให้ ให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรีจากบุคคลที่ได้รับการเสนอ
ความเห็นชอบ ชื่อตามข้อ ๑๓๖ ให้กระทำการเปิดเผยตามข้อ ๕๖ (๒)
นายกรัฐมนตรี โดยมติเห็นชอบต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา และให้
ประธานประกาศผลการลงคะแนนต่อที่ประชุมรัฐสภา

เมื่อได้บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี
แล้ว ให้ประธานรัฐสภาแจ้งไปยังประธานสภาผู้แทนราษฎร
เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
โปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป

กรณี ข้อ ๑๓๘ ในกรณีที่ไม้อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี
ไม้อาจแต่งตั้ง ตามมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญไม่ว่าด้วยเหตุใด
นายกรัฐมนตรี และสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
ตามมาตรา ๒๗๒ จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเข้าชื่อ
วรรคหนึ่ง เสนอญัตติต่อประธานรัฐสภาเพื่อขอให้รัฐสภามีมติยกเว้น
ไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ

ที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

ในการพิจารณาญัตติตามวรรคหนึ่ง ให้ที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาและลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับญัตติดังกล่าว โดยการออกเสียงลงคะแนนให้กระทำการเปิดเผยและมติเห็นชอบต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ข้อ ๑๓๙ ในกรณีที่รัฐสภามีมติยกเว้นตามข้อ ๑๓๘ กรณีที่รัฐสภา ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับ มีมติยกเว้นตาม แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ของ ข้อ ๑๓๘ รัฐธรรมนูญ ต่อที่ประชุมรัฐสภาโดยจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็ได้และให้นำความในข้อ ๑๓๖ และข้อ ๑๓๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๐

การแถลงนโยบาย

ข้อ ๑๔๐ เมื่อคณะรัฐมนตรีขอแถลงนโยบายต่อ การแถลงนโยบาย รัฐสภาตามมาตรา ๑๖๒ ของรัฐธรรมนูญให้ประธานรัฐสภา ต่อรัฐสภา บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้ประธานดำเนินการให้สมาชิกรัฐสภาซักถามและอภิปรายร่วมกัน เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาได้มีมติให้ซักถามและอภิปรายเป็นประเด็น ๆ ไปโดยไม่มีการลงมติ ความไว้วางใจ

การซักถามและ ข้อ ๑๔๑ สมาชิกรัฐสภาที่มีสิทธิจะซักถามและ
อภิปรายนโยบาย อภิปรายทั้งในทางสนับสนุน และคัดค้านในเรื่องความเหมาะสมของนโยบายและความสามารถที่จะบริหารราชการแผ่นดินให้สำเร็จผลตามนโยบาย

การอภิปราย ข้อ ๑๔๒ รัฐมนตรีเท่าที่มีสิทธิจะอภิปรายตอบ
ตอบข้อซักถาม ข้อซักถาม หรือข้อคัดค้านของสมาชิกรัฐสภา
หรือข้อคัดค้าน เพื่อความสะดวก รัฐมนตรีจะตอบสมาชิกรัฐสภาที่ซักถาม หรือคัดค้านที่ละคนเป็นลำดับไปหรือจะรวบรวมตอบครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๑๔๓ ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๑
การเปิดอภิปรายทั่วไป
ตามมาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๔๔ เมื่อผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร การบรรจุ
 แจ้งขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาตาม ระเบียบวาระ
 มาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้า การอภิปรายทั่วไป
 ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน ตามมาตรา ๑๕๕
และมาตรา ๑๖๕
ของรัฐธรรมนูญ

การประชุมรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง จะต้องดำเนินการ
 ให้มีการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้
 ประชุมลับ

ข้อ ๑๔๕ เมื่อนายกรัฐมนตรีขอให้มีการเปิด นายกรัฐมนตรีขอให้
 อภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๖๕ ของ มีการเปิดอภิปราย
 รัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระ ในที่ประชุมสภา
 การประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน ตามมาตรา ๑๖๕
ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๔๖ ในการอภิปรายตามข้อ ๑๔๔ และ การอภิปรายทั่วไป
 ข้อ ๑๔๕ ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๓ การอภิปราย ตามข้อ ๑๔๔ และ
 มาใช้บังคับโดยอนุโลม และรัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่ ข้อ ๑๔๕ รัฐสภา
 อภิปรายมิได้ จะลงมติไม่ได้

หมวด ๑๒

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

การรักษา ข้อ ๑๔๗ สถานที่ประชุมของรัฐสภาย่อมเป็น
ระเบียบและ ที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม บุคคลซึ่งเข้าไปในห้องประชุม
ความเรียบร้อย รัฐสภาต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้อง
ในที่ประชุม แต่งกายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด บุคคลอื่นที่ไม่ใช่
ของรัฐสภา สมาชิกรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่รัฐสภาเมื่อหมดภารกิจต้องออกจากห้องประชุมรัฐสภา

การแต่งกายของสมาชิกรัฐสภานั้น ให้แต่งเครื่องแบบสมาชิกรัฐสภา หรือสากลนิยมหรือชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานรัฐสภากำหนด

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวนในห้องประชุมรัฐสภา

อำนาจของ ข้อ ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ประธานมีอำนาจ
ประธานใน เตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลัง
การรักษา ปกติกกันอยู่ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุมรัฐสภา หรือสั่งให้
ระเบียบและ ออกไปจากที่ประชุมรัฐสภาโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาใน
ความเรียบร้อย ครั้งนั้นก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุมรัฐสภา หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภานำตัวออกจากสถานที่ประชุมของรัฐสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณรัฐสภาทั้งนี้ วิธีการหรือขั้นตอนการนำ

ตัวผู้ที่ประธานสั่งให้ออกจากที่ประชุม ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่ประธานรัฐสภากำหนด

เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภาที่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่ง
ของประธานย่อมได้รับความคุ้มครอง

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งมิได้

ข้อ ๑๔๙ การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ประชุมรัฐสภา หรือบริเวณรัฐสภา หรือเข้าฟังการประชุมรัฐสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้น และการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมรัฐสภา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนดไว้

การรักษา
ระเบียบและ
ความสงบเรียบร้อย
ในส่วนที่เกี่ยวกับ
บุคคลภายนอก

หมวด ๑๓

บทสุดท้าย

ข้อ ๑๕๐ ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิก รัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่า สี่สิบคน ให้ดใช้ข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งทั้งหมด หรือบางส่วน เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีหากที่ประชุมรัฐสภาอนุมัติ ก็ให้ใช้ได้

การดใช้ข้อบังคับ

ข้อ ๑๕๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๙ ของ รัฐธรรมนูญ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ให้เป็น อำนาจของรัฐสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมรัฐสภาได้

การตีความ
ข้อบังคับ

ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเป็นประการใดแล้วให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การขอให้ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งอาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษาหรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน

การขอแก้ไข

เพิ่มเติม

ข้อบังคับ

ข้อ ๑๕๒ การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน

การเสนอและพิจารณาญัตติตามวรรคหนึ่งให้นำข้อบังคับว่าด้วยการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีที่บุคคลซึ่ง

ได้รับความเสียหาย

ประสงค์จะให้

การโฆษณาคำชี้แจง

ข้อ ๑๕๓ ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายประสงค์จะให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามมาตรา ๑๒๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้บุคคลนั้นยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด

คำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ต้องมีข้อความเป็นข้อเท็จจริงโดยไม่มีลักษณะเป็นความผิดอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่น

ให้ประธานรัฐสภาพิจารณาคำร้องขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอในกรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นสมควรโฆษณาคำชี้แจงดังกล่าวให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการโฆษณาคำชี้แจงดังกล่าว

ด้วยวิธีปิดประกาศไว้ ณ บริเวณรัฐสภาที่ประชาชนเข้าไป
ตรวจสอบได้ มีกำหนดระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธาน
รัฐสภาเห็นควรจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจง และให้ส่งสมาชิก
รัฐสภาเพื่อทราบ ในการนี้ ประธานรัฐสภาอาจจัดให้มีการ
โฆษณาคำชี้แจงนั้นโดยวิธีการอื่นด้วยก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

ชวน หลีกภัย

ประธานรัฐสภา

จัดทำโดย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
<http://www.parliament.go.th>